

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρώνεται άμα
δειξη πώς δὲ φοβάται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φωνο-
οικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΝΚΗ 13 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1910

ΓΡΗΦΕΙΟ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 396

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. Ἀθηνιώτικα γράμματα.
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γερ-
μου (συνέχεια).
- Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά—ἰόνη.
- ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ. Τὸ ἀπόρητο.
- Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Κοιλίαι ἄδοντες.
- ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἀπὸ τῆς «Στροφῆς» τοῦ
Μορέας.
- Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ. Τὸ Πρότυπο Δημοτικὸ
Σχολεῖο.
- Ν. Β. ΦΑΝΑΡΙΔΗΣ. George Meredith (τέλος).
- ΦΥΛΛΟΛΟΓΟΣ. Δικά μας καὶ ξένα.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ — Η
ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ὅ,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΟΙΛΙΑΙ ΑΔΟΝΤΕΣ

Στις ὀχτῶ τοῦ Θεριστῆ, τοῦ 1910, ἡμέρα
Τρίτη, πρωτὶ πρωτῆ, ἡ Ψευτοεπανάσταση βρου-
κολάκισε. Γιατὶ τὸ ἄρθρο τοῦ «Χρόνου» μὲ
τὸν τίτλο—τὸν πομπώδη ἀλλοτε, τὸν κομι-
κάτο σήμερα—«Τὸ ἔργον τῆς 15 Αὐγού-
στου. Ἀνάγκη εἰλικρινείας», μύριζε χωματίλα
καὶ μνηοῦσε καπιανοῦ βρουκόλακα τὸ κοντο-
ζύγωμα.

Ποῖό ἔργον, θεομπαῖχτες, ἐξὸν ἀπὸ περ-
σότερη ξόδεψη σὶ στρατιωτικὰ μαγαζιά, ἔχει
νὰ δείξει ἢ «15 Αὐγούστου» γιὰ νὰ μᾶς τὸ
θυμίζετε σεινάμενοι καὶ κοννάμενοι, καὶ πότε
νώσατε σ' ἀληθινὰ τὴν Ἀνάγκη τῆς
Εἰλικρινείας γιὰ νὰ μᾶς τὴν τσαμπου-
νάτε πάλι σήμερα σὰ βραγχοκόκκορες;

Δὲ θέλουμε, ἴσως νὰ μὴν ἤρθε ἀκόμα κι ὁ
καιρός, νὰ κρίνουμε τὸ ἔργον σας καὶ νὰ
ψιλοκοσκινίσουμε τὴν Εἰλικρινείας—
ἀγκαλιὰ καὶ ὁ κ. Πάλλης μὲ τὰ δυὸ του ἐπι-
γράμματα ἔβαλε τὴν Ψευτοεπανάσταση καὶ
τοὺς πρωτεργάτες τῆς στὴν προεπόμενη θέση.
Τὸ ξέρουμε, ὅσο ἐσεῖς δὲν τὸ ξέρετε, καὶ τὸ
βλέπουμε, ὅσο ἐσεῖς δὲν τὸ βλέπετε, πὼς δὲν
εἶναι σήμερα ὁ κατάλληλος καιρός γιὰ Βυ-
ζαντινὲς συζητήσεις, ἀν ὠφέλησε δηλ. ἢ ἀν ἔ-
βλαψε ἢ Ἐπανάσταση, ἀν πρέπει νὰ φύγει ἢ
ἀν πρέπει νὰ μείνει στὸ Ὑπουργεῖο ὁ κ.
Ζορμπᾶς. Αὐριο, μεθαύριο, πὸν δὰ πάρουν
ἓνα δρόμο ἀνθρωπινώτερο τὰ πράματα τὰ λέμε.
Σήμερα πάνον ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση στέκεται
τὸ Κρητικὸ Ζήτημα καὶ πάνον ἀπὸ τὸν κ.
Ζορμπᾶ ὁ Τούρκος μὲ τῆς βρεισιῆς καὶ μὲ τῆς
φοβέρες του.

Θέλετε νὰκούσετε πὼς κρίνουν τὰ πράματα
οἱ δικοὶ μας πὸν ζοῦνε στὴν ξενιτιά; Νά,

ἓνας παράγραφος ἀπὸ κάπιο γράμμα πὸν μᾶς
στάλθηκε ἀπὸ τὰ ξένα :

«... Ἐγὼ λέω πὼς σώνει πιά αὐτὴ ἡ τα-
πείνωση ἀπὸ Γιουρούκηδες πὸν μᾶς βγήκαν
ἄξαρνα ψυχοπαῖδια τοῦ Πολιτισμοῦ κι αὐτοί.
Δὲν ἔχει. Αὐτοὶ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ μᾶς
σβήσουνε, καὶ πρέπει τουλάχιστο, ἂ θάφανι-
στοῦμε, νὰφανιστοῦμε παλεύοντας».

Ναί, αὐτὸ κάνουμε κ' ἐμεῖς. Ἀφανίζο-
μαστε παλεύοντας γιὰ τιποτένια, γιὰ ἐλεεινὰ
ζητήματα, ὄχι μὲ Τούρκους, μὰ ἀναμεταξὺ
μας, πρόστυχοι καὶ μικρόψυχοι ἐγωλάτρες καὶ
στὶς πιδ ὀσβαρές ἀκόμα περιστασες.

Ἀνάγκη εἰλικρινείας. Πολὺ καλά. Στείλτε
τότε ἀμέσως τὸ βρουκόλακα τῆς «15 Αὐγού-
στου» στὸ μνημοῦρι τοῦ καὶ σταθεῖτε νὰ σᾶς
μιλήσουμε κ' ἐμεῖς μὲ εἰλικρινεία. Καὶ τὰ εἰ-
λικρινὰ μας λόγια εἶναι πὼς σὰ μᾶς μιλάτε
γιὰ Ζορμπᾶδες, τὴ στιγμὴ πὸν ὁ Τούρκος
ἀκκουμπάει τὴ σιβαρὴ πατούσα τοῦ σὶὰ πια-
δαρά μας καπούλια, μᾶς θυμίζετε τὰ σαλιγκα-
ρια τοῦ μύθου. Τραγουδεῖστε λοιπὸν κ' ἐσεῖς,
ἀφοῦ μὲ τὰ τραγοῦδια δὰ σβήσετε τὴν πυρ-
καγιὰ πὸν περιζώνει τὸ σπῖτι σας.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πρὸ μερικῶ καιροῦ κυκλοφόρησε μὲ ἐγκλύ-
κλιο γιὰ τὴ μελλοῦμενη σύσταση Πρότυπου Δημο-
τικῶ Σχολεῖου. Τὴν ἐγκύκλιον αὐτὴ δημοσίεψε κι ὁ
Νουμάς. Τὰ δώδεκα πρόσωπα πὸν τὴν ὑπόγραψαν
ἔχουν διάφορες ἀσχολίες καὶ ἐπαγγέλματα. Τὸ κα-
θένα βέβαια διαφορετικὰ ἀντιλαμβάνεται τὸ ζήτημα
τὸ γλωσσικό. Σ' ἓνα ὁμως σημεῖο φαίνεται νὰ συμ-
φωνοῦν, ὅτι δηλ. στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο εἶναι ἀπα-
ραίτητη, ὡς ὄργανον διδασκαλίας τοῦ παιδιοῦ, ἡ
ζωντανὴ μας ἢ γλώσσα. Τοὺς λόγους περιττὸ νὰ
τοὺς ἐξηγήσωμε ἐδῶ, γιὰτὶ ὄχι μόνον κατάντησαν ἀλ-
λοῦ κοινοτοπίες, μὰ καὶ σ' ἐμᾶς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς
παιδαγωγοὺς τοὺς κατάλαβαν πιά καὶ τοὺς ἔχουν
ἀναφέρει στῆς ἐκθέσεις τους, στὰ ἄρθρα τους, στὰ
βιβλία τους. Πρόχειρα ἀναφέρομε τὸν κ. Μπουρνάνα
ἐπιθεωρητὴ τῶν Σχολείων τῆς Μακεδονίας στὸ φυλ-
λάδιο πὸν ἔδωκε πέρον τὰ ὠραία ἄρθρα τοῦ κ.
Κουρτίδη στὴν Ἀκρόπολη πρὸ δυὸ χρόνια τὴν ἀνα-
κοίνωση τοῦ κ. Ἀματιοῦ, διδάχτορα τοῦ Πανεπι-
στημίου τοῦ Μονάχου καὶ καθηγητῆ στὸ Γυμνάσιο
τῆς Χίου. Ὅλους αὐτοὺς δὲν μπορεῖ κανένας νὰ
τοὺς ἐνομάσῃ μαλιαροὺς. Μονάχα τοὺς ἔδωκε ὁ
θεὸς μυαλὸ καὶ κρίση κι ἀπὸ τὴν πείρα τους, τὴ
μεγάλῃ, εἶδαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς καθαρεύουσας,
ἀν ὄχι ἄλλοῦ, τουλάχιστο στὴν ἀρχὴ τῆς διδασκα-
λίας, στὰ πρῶτα σχολικὰ ἔτη.

Ἀνάμεσα στῆς ὑπογραφῆς τῆς ἐγκυκλίου εἶναι
ἓνα δυὸ πὸν παραδέχονται, ὑποθέτομε, ὅτι ἡ ζων-
τανὴ μας γλώσσα πρέπει ἀπ' ἀρχῆς νὰ κανονιστῇ,
γιὰ ν' ἀποχτήσῃ τὴν εὐκολὴ καὶ ἀπλὴ γραμμα-
τικὴ, πὸν κι ὁ κ. Κατσηδάκης θεωρεῖ ἀναγκαῖα στὸ
ἔθνος μας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ στὸν προπαγαν-

τικὸ μας ἀγῶνα μὲ τῆς ἄλλες ἐθνικότητες στὴ Μα-
κεδονία καὶ τὴν Ἀνατολή.

Ἄλλοι πάλιν, ἀναγνωρίζοντας τὴ ζωντανὴ,
κατὰ τὴν ιδέα τους, ἐπίδραση τῆς καθαρεύουσας στὴ
γλώσσα μας, θὰ βρίσκουν βέβαια ἀγούρα καὶ ἐπο-
μένως ἀνεφάρμοστο, καὶ στὸ μέλλον ἀκόμα, τὸ σύ-
στημα τοῦ Ψυχάρη, τὸ θεμελιωμένο στὴν Ἐπιστήμη
καὶ τὴ σκληρῆ, τὴν ἀλύγιστη Λογικῆ. Ἀνάμεσα
σ' ἔσους ὑπόγραψαν τὴν ἐγκύκλιον, βλέπομε τὸν κ.
Δελμούζο, πὸν πρόπερσι γράφοντας στὴν Ἀκρόπολη
τὰ ζουμερά του ἄρθρα (τὸ Γλωσσικό, τὸ Γλωσσικό!)
χτυποῦσε τὸν Ψυχάρη καὶ τὸν Πάλλη γιὰ τὴν ἀφο-
μοίωση πὸν θένε νὰ κάνουν, χύνοντες ὄλες τῆς λό-
γιες λέξεις στὸ καλούπι τῆς Δημοτικῆς καὶ ντύνον-
τες μὲ δημοτικὸ φῶρεμα τοὺς ἐπιστημονικοὺς ἔρους,
πὸν σχεδὸν ὄλες οἱ πολιτισμένες γλώσσες τοῦ κό-
σμου διατηροῦν στὴ σχολαστικῆ τους, νὰ ποῦμε,
καταγωγῆ.

Βλέπομε τὸν κ. Σωτηριάδη πὸν σὰ βγήκε, στὰ
1900, ἡ Ἱστορία τῆς Ῥωμοσύνης τοῦ Ἑρταλιώτη,
ἔγραφε δυνατὴ ἐπίκριση τοῦ τίτλου τῆς στὴν Ἀ-
κρόπολη. Κοντὰ σ' αὐτοὺς, βλέπομε κι ἄλλους, ἀ-
ξιοματικοὺς, πολιτευομένους, δικηγόρους κτλ. πὸν
ἀπὸ τὴ θέση τους, τὸ ἐπάγγελμά τους, εἶναι σὲ θέση
νὰ κρίνουν πραχτικὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς καθα-
ρεύουσας, τὴν ἀξία τῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιρροὴ τῆς
στὴ ζωντανὴ μας γλώσσα καὶ τὸν τόπο πὸν εἶναι
ἀνάγκη νὰ τῆς ἀφήσωμε στὸ Γλωσσικὸ ζήτημα.

Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ἐνωμένα, γιὰ πρῶτη
φορὰ νομίζομε, σ' ἓνα σημεῖο δηλ. στὸ ζήτημα τῆς
γλώσσας ὡς ὄργανον διδασκαλίας, κατάλαβαν, φαί-
νεται, τὴν ὀλέθρια ἐπιρροὴ τῆς καθαρεύουσας στὴ

μόρφωση τῶν Ἑλλήνων, καὶ ζήτησαν ὄχι βέβαια ν' ἀναμορφώσῃ τὴν ἐκπαίδευση, ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ δεῖξον πρακτικὰ, μὲ παράδειγμα ψηλαφῆτό, πῶς πορεῖ καὶ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ καλλιτέρεψις. Καὶ γι' αὐτὸ βλέπομε τὴν ἐγκύκλιόν τους γραμμὴν σὲ γλῶσσα καὶ μὲν ζωντανή, ἀλλὰ μὲ ἀρκετὰ παραχωρήσεις στὴν καθαρεύουσα καὶ ὄχι στὴν φόρμα τῆς κλασσικῆς δημοτικῆς.

Κι ὅμως εἶλα αὐτὰ οἱ ἐφημερίδες ποῦ ὑποτίθεται πῶς ὀδηγοῦν ἀμερόληπτα τὴν κοινὴ γνώμη, εἶλε σχεδόν, μὲ μιὰ δὴ μόνον ἐξαιρέσεις, οὔτε τὰ παρατήρησαν οὔτε τὰ μελέτησαν. Μόνον ἐπιτόλαια, ἀνόητα καὶ ὑβριστικὰ ἔγραψαν. Συναμάχησαν τὶς αἰώνιες βρισιές τους καὶ τὶς σαχλές κοροϊδίες τους καὶ αὐτὸ ἦταν ὅλο. Ὁ ἀναπόφευκτος κ. Μιστριώτης ξαναμάχησε κι αὐτὸς τὰ συνειθισμένα. Μερικοὶ δημοδιδάσκαλοι θέλησαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν, γιατί νόμισαν πῶς ἡ ἐγκύκλιος τοὺς ἐβριζε. Φαίνεται ὅμως, καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῇ τιμὴ τους, πῶς τὸ καλοσυνολογίστηκαν καὶ κατάλαβαν πῶς ἐξεναντίας ὅσοι ὑπόγραψαν τὴν ἐγκύκλιον τοὺς θεωροῦν σὲ θέση πολὺ ψηλὴ καὶ μονάχα θέλησαν νὰ τοὺς εὐκολύνουν σὲ ἐκπαιδευτικὸν τὸν ἔργον. Μὲ λύπη μας εἶδαμε ἕναν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ποῦ μὲ σέβας καὶ θαυμασμὸν συλλογιζόμεστε τὴν στάση του στὰ εὐαγγελικά, νὰ ὀνομάζῃ, ἔχει βέβαια πολὺ χριστιανικά, τὸ ἔργον τῆς Ἐφορίας ἐθνοκτόνο. Σὰν κομμάτι περιέργου χτυπᾷ στὸ μάτι, νὰ βλέπῃ κανεὶς τὰ ὀνόματα Μελάς, Δραγοῦμης κτλ. νὰ φηγοῦνται σὲ ἐθνοκτόνα κινήματα.

Μετ' αὐτοὺς, τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Χατζηδάκι ('Αθηναί 4 Μαΐου). Εὐγενικά ἐπικρίνει τὸ κίνημα τῆς Ἐφορίας ἂν καὶ μᾶς φαίνεται κάπως περιέργος ὁ τρόπος μὲ τὸν ὅποιον τραβᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστη ἴσως καὶ τῶν ἀρμόδιων στὸν παράγραφο τῆς ἐγκυκλίου ποῦ ζητᾷ δωρεὰς καὶ συνδρομὰς.

Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ γιὰ νὰ μὴν ἰδρυθῇ τὸ Πρότυπον Δημοτικὸν Σχολεῖον κ' εἶσι νὰ δεῖξῃ τί μπορεί νὰ κἀνῃ—γιατί τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς αὐτὸ ζητᾷ μὲ τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Χατζηδάκις—μᾶς φάνηκαν ἀκόμα πῶς περιέργου.

Ὁ ἀπλούστερος καὶ «μάλιστα ἐμολογούμενος» τρόπος ν' ἀποδειχθῇ πῶς τὸ Σχολεῖον αὐτὸ δὲν ἀξίζει καὶ εἶναι περιττὸν θὰ ἦταν νὰ λειτουργήσῃ γιὰ μερικὸν καιρὸν. Ἄν δὲν ἀξίζῃ, θὰ πεθάνῃ τὸ φυσικὸν του θάνατον. Ὅσο γιὰ τὴν βλάβην ποῦ μπορεί νὰ κἀνῃ, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ λέγῃ κανεὶς κἀν, δηλ. πῶς

ἕνα σχολεῖον μὲ καμμιά πενήντα ἢ ἑκατοστὴ παιδιὰ θὰ καταστρεφῇ τὸ ἔθνος. Ἴσως ὁ κίνδυνος εἶναι ἀλλοῦ. Μὰ αὐτὸς εἶναι μονάχα γιὰ τοὺς καθαρευουσιάνους, ἔτι δηλ. μπορεί ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τοῦ κόσμου στὸ γλωσσικὸ ζήτημα πολὺ γληγορώτερα παρ' ὅτι ἔκαναν ὡς τώρα οἱ συζητήσεις τῶν γλωσσολόγων καὶ γλωσσολογούντων.

Καὶ δὴ λόγια γιὰ τὸ Σωκράτη. Ἴσως στὴ διαλεκτικὴν του, παλεύοντας μὲ τοὺς σοφιστὰς, μεταχειρίζονταν γιὰ νὰ τοὺς σακώσῃ τὰ «μάλιστα ἐμολογούμενα». Βέβαια ὅμως δὲν τὰ ἐδίδασκε καὶ γι' αὐτὸ ἡ πλειοψηφία τοῦ ἔθνους, ποῦ μερικοὶ πάντες φέρνουν ὡς ἐπιχειρήματα καὶ ἀπόδειξη πῶς εἶναι σὲ σωστὸν, τὸν καταδίκασε νὰ πῇ τὸ κῶνειον.

Ὁ φόβος τοῦ κ. Χατζηδάκι γιὰ τὰ πειράματα μᾶς ξάφνισε ἀκόμα περισσότερο. Ὁ μόνος τρόπος ν' ἀποδειχθῇ ἂν κάτι τι εἶναι στραβὸν εἶναι νὰ ἐφαρμοστῇ στὴν πράξιν δηλ. νὰ γίνῃ πείραμα. Αὐτὸ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ χιλιάδες συζητήσεις. Εἶναι λυπηρὸν νὰ διαβάξῃ κανεὶς πῶς δὲν πρέπει νὰ «πειραματιζόμεθα». Καὶ τί ἄλλο παρὰ πειραματισμὸν ἐπιβάλλουν τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια καὶ συστήνουν τὰ διδασκαλικά συνέδρια καὶ τὰ ὑπομνήματα τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς ἐκπαίδευσης; Καὶ ἔπροσρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου τί ἄλλο εἶναι παρὰ ἕνα αἰώνιον πειραματισμὸν; Ἄλλως θὰ μέναμε στὴν μέθοδον τῶν κολλυβογραμμάτων καὶ τῆ βασιλείᾳ τοῦ βούρδουλα καὶ τοῦ ἀκάβαλλου, ἀντὶς νὰ τσακίζομαστε γιὰ Φροβελιανὰ συστήματα καὶ Σουηδικὰς γυμναστικὰς καὶ τῶσες ἄλλες ἀναμορφώσεις, χάρη στὶς ἐποχές καὶ μόνον πῆγαμε κάπως μπροστά. Καὶ τόσο καλῆτερον καὶ ὀρθότερον θὰ ἦταν ἂν ὁ κ. Χατζηδάκις ἀντὶς νὰ μᾶς λέγῃ ἔτι «ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ ἰδρυμένου σχολείου ὑπ' οὐδενὸς οὐδαμοῦ λαλεῖται» πειραματικὰ μᾶς τὸ ἀπόδειχῃ. Ἄν δηλ. ἐπαιρνε ἕνα δὴ παραγράφου καὶ μιὰ μιὰ λέξιν, μιὰ μιὰ φράσιν μᾶς εἶδεινε πῶς κανὴν δὲν τὴ λέει.

Σ' ἕνα ἄρθρον τοῦ κ. Σαλθάνου δημοδιδασκάλου («Ἀλήθεια» τῶν 9 Μαΐου), γραμμὸν πολὺ εὐγενικά, βλέπομε πῶς ἡ διδασκαλία στὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον δὲ γίνεται σὲ ὑπερκαθαρεύουσα καὶ πῶς δίνεται κάποιον θέσιν στὴ μητρικὴν γλῶσσαν. Δὲν ἀμφιβάλλομε πῶς πολλοὶ δημοδιδάσκαλοι, μορφωμένοι καὶ ἕπνοι, καταλαβαίνοντας τὸ κακὸν ποῦ ἡ καθαρεύουσα κἀνει στὰ παιδιὰ, προσπαθοῦν νὰ τὸ κολᾶσουν μὲ ἐνέσεις δικῆς τους ἀπὸ τὴ ζωντανὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ γιὰ πολλοὺς λόγους (ἐλλειψὴ βιβλίων, φόβος

καταδρομῆς, ἀντίδραση ἀπὸ ἄλλες μεριές) δὲν τὸ κάνουν ἔσο χρειάζεται καὶ ἔσο ἴσως θὰ ἤθελαν. Κι αὐτὸ ἴσως ἴσως δείχνει πῶς τὸ ἔργον ποῦ θέλησαν ν' ἀναλάβουν οἱ δώδεκα εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ὄριμον. Καὶ τί νὰ σοῦ κάμουν μερικοὶ δημοδιδάσκαλοι; Καὶ πῶς νὰ συμβιδάσῃ κανεὶς αὐτὰ ποῦ λέει ὁ κ. Σαλθάνος, ὅταν τὸ «ἐγκριζόμενον ἀλφαθητάρειον» εἶναι κατασπαρμένο μὲ ἴα καὶ ὄα καὶ ὄρνυς καὶ γὼν καὶ ὄλα τὰ ἄλλα διαμάντια ποῦ ἀράδιασε ὁ κ. Δελμούζος στὸ ἄρθρον ποῦ ἀναφέραμε παραπάνω; Καθὼς καὶ μὲ τὰ φραγκάτικα ἐκεῖνα εἰς ποτικὸς κτλ.; Τὰ κλασσικὰ ἐκεῖνα τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀημ. Σχολείων: τὸ ποῦ πῶς λέγεται καλῆτερα; καὶ τὰ «ἀκόμη καλῆτερα» τὰ ἐπερίγραψε τόσο ὄρατα ὁ κ. Ξενοπούλος, ποῦ δὲν ἔχω τὸ κούραγιον νὰ τὰ πῶ ἐγὼ μετ' αὐτόν.

Τὸ ὄνομα αὐτὸ μὲ θυμίζει τὰ δὴ ἄρθρα ποῦ ἔγραψε γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Σχολείου, στοὺς Καιροὺς καὶ τὸν Καλλιτέχνη. Τὰ βρῖσκω τόσο λογικά, τόσο φωτεινά, ποῦ χρειάζονται προσοχὴ καὶ ἀπάντησιν.

Πρῶτα πρῶτα ἔχει δικίον γιὰ τὴν ἐπίδραση τῆς καθαρεύουσας. Ἄφηκε λεκέδες στὴ γλῶσσα μας ποῦ δὲν παστρεύονται, γιὰ τὴν ὄρα τοῦλάχιστον ἴσως μάλιστα μὲ τὸ πολὺ τρῖψε τρῖψε τρυπήσῃ τὸ βροῦχον τῆς γλώσσας μας. Ἄς τὸ φοροῦμε λοιπόν, ὅπως εἶναι, ὡς ποῦ, μὲ τὸν καιρὸν, ἀποχτήσομε ἄλλο ἔλαστικον ἴσως ἢ ὄρα δὲν εἶναι καὶ τόσο μακρὰ ἔσο φαίνεται. Ἐμεῖς δὲ θὰ τὴ δοῦμε. Ἄλλοι θὰ χαροῦν τὸ σπῆρον ποῦ σπέρνομε. Γιὰ τὴν ὄρα λοιπόν κάλλια αὐτὸ τὸ βροῦχον παστρεμένο ἀπὸ τοὺς λεκέδες ποῦ εὐκόλα βγαίνουν καὶ ποῦ δὲν ἀγγίζομε τὸ βραχονόκκαλον τῆς γλώσσας. Τοὺς ἄλλους, δηλ. τὶς λόγιες λέξεις ποῦ ἡ ζωντανὴ μας λαλιὰ παραδέχεται, ἢ γιὰ νὰ τὸ ποῦμε πῶς σωστὰ ποῦ δὲν τις σηκώνει ἀλλαγμένους μὲ τὸν ἐδοστρωτῆρα τῆς δημοτικῆς, θὰ τοὺς ἀφήσομε. Καὶ προτιμότερον βέβαια τέτοια βροῦχον γιὰ τὶς ἔνοιες μας, παρὰ τὸ στενὸν καὶ κοχλάδον ἔστω καὶ τῆς ἀπλῆς καθαρεύουσας. Καὶ γιὰ τὸ ἀνεπιτυγμένον δὲν ἔχει ἴσως ἔδικον. Ὁ σωστὸς τύπος ὁ δημοτικὸς θὰ ἦταν ἀνεπιτυγμένον ποῦ σήμερον μᾶς φαίνεται ἀχώνευτος. Τὸ ἀνεπιτυγμένον τῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἐφορίας εἶναι, ὑποθέτω, ἕνας συμβιδασμὸς, ἴσως ὄχι πολὺ ἐπιτυχημένος. Γι' αὐτὰ ἔγραψε ὁ κ. Δελμούζος, διευθυντὴς τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου τοῦ Βόλου, διδάχτορας τῆς Φιλοσοφίας καὶ παιδαγωγὸς στὸ ἄρθρον ποῦ ἀναφέραμε στὴν ἀρχήν, ποῦ καὶ ὁ Ψυχάρης ὀνομάζει.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

I

ΔΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΩΣΥΝΗΣ ΤΟΥ

«Παναγιώτατε Δέσποτα, Εἴη Σου ἡ χάρις ἀπλοῦς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡ εὐχὴ διάπυρος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, τῶν πειθηνίων τῆς Σῆς Παναγιώτου θεραπεύοντων. Σωτηρίαν δὲ λέγω, οὐ μόνον τὴν τῆς ψυχῆς, ἢν ἀπάντων συλλήβδην τῶν Ἁγίων ἢ μεσιτεῖα μόλις ἂν τῆς τοῦ Ἐπικαταράτου παγίδος ἐξαγάγει· ἀλλὰ καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀπ' αἰώνων ἐν σάλπῃ κυλινομένου καὶ κύμασι δεινοῖς συμφορομένου ἐθνικοῦ σκάφους.»

Χαμογελάς, Ἄγιε μου γέροντα καὶ πατέρα! Καλὸ σημάδι· θὰ πῇ πῶς ἡ ἐγὼ δὲν καλοξέρω τὰ δεσποτάδικα, ἢ ἢ Ἄγιωσύνη Σου ἔτυχε νὰ εἶσαι· ρω-

(*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸν 5.

μὸς. Ἄς ποῦμε πῶς εἶναι καὶ τὰ δὴ, ἐπειδὴ γιὰ νὰ κἀνομε χωρὶν, καὶ τὰ δὴ μᾶς χρειάζονται. Ὁ Κύριος ἀπὸ δὴ εἶναι φίλος μου, καὶ τὸν ἔφερα μαζί μου νὰ δῇ τὴν Πόλιν. Δὲν τὸ ξέρω τὸνομά του, μὰ εἶναι δικὸς μας, καὶ μὴ φοβάσαι. Ἐχω νὰ πῶ τῆς Ἄγιωσύνης Σου μερικὰ, καὶ καλλίτερη ὄρα δὲν μπορούσαμε νὰ διαλέξομε. Οἱ ἄγιοι Συνοδικοὶ Σου ψάλλουνε Σπερινὸν. Πατέρα μου, σὰν προσεύκεσαι, λέγε δὴ λόγια καὶ γιὰ δαύτους. Οἱ πιότεροὶ τοὺς πιαστήκανε στὸ δεσποτάδικον τὸ θρόνον μὲ γάντζους, κι ἀνεβήκανε μὲ σκοινιά. Μὰ ἄς μὴν τοὺς συνορίζομαστε καὶ πολὺ. Σ' ἕναν τέτοιον τόπον, ποῦ ἂν τύχῃ καὶ κανένας ἐνάρετος, μπορεί νὰ τὸν κρεμάσουν, ἄς μὴν τοὺς γυρεύομε ἔλους Ἀη-Γρηγόρηδες. Μόνον ἄς παρακαλοῦμε τὸν Ὑψιστὸν νὰ μᾶς φυλάξῃ καὶ ἀπὸ χειρότερα. Νὰ ποῦ πολεμήσανε μερικοὶ τοὺς γιὰ τὰ καμαρωμένα μας τὰ «Προνόμια».

Καὶ τώρα, Δεσπότη μου καὶ πατέρα, νὰ σοῦ πῶ κ' ἐν' ἄλλο: Τὸ ποῖμνίον σου εἶναι καλὰ πρόβατα, μὰ πρόβατα ποῦ χρειάζονται μερικὰ μαντρόσκυλα ἀπὸ σόγι, νὰ τοὺς φέρνουνε στὸν ἴσον τὸ δρόμον, νὰ φυλάξουνε μακριὰ καὶ τοὺς λύκοις. Μὲ συμπάθειον, ἔσεῖς λογαμαχούσατε τὶς προάλλες μὲ τὸν ἀρχιλύκον γιὰ τὰ «Προνόμια», καὶ μὲ φάνηκε σὰ

νὰ παίζετε. Τί θάλεγε ἄραγε ἡ Ἄγιωσύνη Σου νὰ βλεπῆς Τσομπάνη νὰ λογαμαχῇ μ' ἕνα λύκον! Ποῦ ἀκούστηκε λύκος νὰ παίρνῃ ἀπὸ λόγια! Ἄλλα μέτρα θέλει ὁ λύκος.

Σὰ νὰ ξέρω τί θὰ μοῦ πῆς. Πῶς εἶσαι πνευματικὸς πατέρας τοῦ «Γένους» καὶ τίποτις ἄλλο. Μὰ γι' αὐτὸ καὶ μεῖς λέμε, νὰ βροῦμε λίγα μαντρόσκυλα. Σώνει ἢ Ἄγιωσύνη Σου νὰ τοὺς δίνῃς τὴν εὐχὴ σου σὰν τὸν Ἀη μας τὸ Γρηγόρη, καὶ σὰν τὸν Ἀη Γνάτη ποῦ βλογοῦσε τὴν κλεφτουριά στὸν καιρὸν τοῦ Ἀλη Πασᾶ. Χλωμιάζει; Μὴ φοβάσαι. Σήμερον κλεφτουριά πῶς δὲν ἔχομε. Ὁ κλεφτοπόλεμος ἔσθουσε, πάει. Σήμερον ἔχομε ἄλλα τερτίπια. Σήμερον ἔχομε Μπόμπες. Μεγάλῃ ἢ χάρη τῆς Μπόμπας! Ἄν δὲν πολυδοῦλεψε καὶ πολὺ ὡς τὴν ὄρα, ὁ λόγος εἶναι ποῦ δὲν ἔμεινε πῶς στὰλλα μέρη τοῦ κόσμου καὶ πολλὴ σκληριὰ. Ὡς κ' οἱ Ἀράπηδες τῆς Ἀμερικῆς ἀνθρώπεψαν. Μεγάλῃ ἢ χάρη τῆς Μπόμπας, κι ὡς τόσο ἡ ἐπιστήμη τῆς δύσκολης. Χρειάζεται: Κανάρικη ἀπόφασις, ἀστραπῆς γληγοράδα, καὶ τάφου ἀμιλησιὰ.

Μὰ θὰ μοῦ πῆς, Δεσπότη μου Πατέρα, καὶ οἱ θὰ καταλάβομε μὲ τέτοια τερτίπια! Ὁ ἀγγεῖψομε τὸ Χαμίτη, καὶ θὰ μᾶς ἔρθουνε στὸ κεφάλι χερσὶ-

«πρώτης σειρᾶς» (Ρόδα καὶ Μήλα .Τόμ. Ε'. Μέρος Β'.)

Ὅσο γιὰ τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας στὸ Πρωτοτυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο, ἄς ἔχη ὑπομονὴ ὁ κ. Ξενοπόουλος καὶ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς δὲλα θὰ κανονιστοῦν.

Θὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Πολιτεία ἕνα τέτοιο σχολεῖο; Ἐδῶ εἶναι ὁ κόμπος. Εἶναι βέβαια λυπηρὸ σ' ἕνα νέο ἔθνος, ποὺ ψηλαφητὰ γυρεύει νὰ βρῇ τὸν ἴσιο, τὸ σωστὸ δρόμο, καὶ στὴν Ἐκπαίδευσιν, καὶ ποὺ δλοὶ φωνάζουν πὼς δὲν τονε βρήκε, οἱ νόμοι νὰ μὴν ἀφήνουν τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλία νὰ φέρῃ καὶ αὐτὴ τὴν πέτρα τῆς στὴ θεμέλιωμα τοῦ πρώτου χυρίου τοῦ ἔθνους. Γιὰ τὴν ὥρα φαίνεται μόνο οἱ φραγκοπαπᾶδες καὶ οἱ καθολικὲς καλόγριες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ διδάσκουν, ὅτι καὶ ἔπως θένε, μὲ δικό τους πρόγραμμα, χωρὶς καμμιά ἐπιβλεψὴ ἀπὸ τὸ Κράτος. Ὅλοι οἱ ἄλλοι δηλ. οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες πολῖτες εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθοῦν βραγιάδικα τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ βιβλία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, καὶ αὐτό, χωρὶς κανένα ἀντάλλαγμα, ἀφοῦ τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων δὲ χρησιμεύουν σὲ τίποτα, καὶ τὸ παιδί ποὺ σπουδάξε ἐκεῖ, γιὰ νὰ μπῆ σὲ δημόσιο Ἑλληνικὸ σχολεῖο ἢ Γυμνάσιο, πρέπει νὰ ξαναδώκῃ ἐξετάσεις. Νὰ λοιπὸν ποὺ τὸ ἔργο τῆς Ἐφορίας τοῦ Π. Δ. Σ. δίνει ἀφορμὴ νὰ συζητηθῇ στὴ Βουλῇ ἢ ἴσως καὶ στὴν Ἐθνοσυνέλευση, ἂν οἱ καθαρευουσιᾶνοι ἐννοοῦν νὰ τὸ χτυπήσουν, μὴ σπουδαία ἀρχή, ἢ ἀρχὴ τῆς ἐλεύθερης ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας στὴν Ἐκπαίδευσιν.

Ἐνόσω ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ Κράτους, τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ βγαῖν ἀπὸ τὸ Πρωτοτυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο πρέπει βέβαια νὰ τὴ ξέρουν, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ ἐξασκολουθήσουν τίς σπουδὲς των καὶ παραπάνω ἢ καὶ νὰ τὴ μεταχειριστοῦν ὅταν τοὺς παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη. Αὐτὸ ὅμως θὰ γίνῃ στὸ τέλος, ἀφοῦ ἐπὶ μεστώσουν τὰ παιδιὰ στὴ μητρικὴ τους γλῶσσα. Ὅχι μόνο θὰ γίνῃ εὐκόλα, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔχη τὸ προτέρημα νὰ κάμῃ τὰ παιδιὰ νὰ μεταχειρίζονται ἀνθρωπινὰ τὴν καθαρεύουσα, καὶ ὄχι τραγελαφικὰ ἔπως σήμερα. Γιατί, μὴ ποὺ μάθουν τὸ μηχανισμό τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς μητρικῆς των γλώσσας, θὰ μποροῦν μὲ εὐκολία νὰ ντύνουν τίς ἰδέες τους καὶ μὲ τὴν καθαρεύουσα χωρὶς ἀσυνταξίαι καὶ σχολαστικισμούς. Ἄς

τερὰ. Νὰ σοῦ ἀποκριθῶ μάνι μάνι, πρὶν ἔρθουν οἱ Δεσποτάδες. Πρῶτο, ποὺ ὁ φίλος ἴσως μῆτε ν' ἀγριέψῃ δὲ θὰ προφτάξῃ. Δεύτερο, ποὺ δὲ θὰ ξέρουν ποιόνα νὰ πιάσουν. Ἄ λυσσάζουνε μερικά λυκόπουλα, τὸ πολὺ μπορεῖ νὰ κρεμάσουν τὴν Ἄγιωσύνη Σου, τὸ πολὺ νὰ πειράξουν—πόσου νὰ ποῦμε; Ἄς ποῦμε ἑκατὸ χιλιάδες. Γιὰ τὴν Ἄγιωσύνη Σου δὲν ἔχουμε τίποτις ἄλλο νὰ ποῦμε, παρὰ πὼς χρέος Σου εἶναι. Πρῶτῃ φορᾶ δὲ θὰ εἶναι ποὺ θ' ἀγιάσῃ ἔτσι καλόγερος. Ὅσο γιὰ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἀθώους, αὐτὸ εἶναι μυστήριον ποὺ μῆτε ἡ Ἄγιωσύνη Σου μῆτε ἡ ἀφεντεῖά του ἀπὸ δῶ, μῆτε κανένας σοφὸς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ξηγήσῃ, γιατί ἄραγες αὐτὴ ἡ θυσία! Κι ἄλλο δὲν μποροῦμε νὰ ἀποκριθῶμε παρὰ πὼς εἶναι πάντα γραμμμένο νὰνεδαίνουμε στὸν οὐρανὸ μερικὲς ψυχὲς γιὰ ν' ἀνοίγουνε μάτι καὶ νὰ βλέπουνε φῶς ἐκείνες ποὺ μένουνε στὴ γῆς. Ἐτσι ἔγινε ὡς τώρα στὸν κόσμον. Ἄ βρῇ τρόπο ἡ Ἄγιωσύνη Σου νὰ τὸ φυτεύῃ τὰθάνατο δέντρο χωρὶς αἰματοπότισμα, μὰ τὸ ἅγιο αὐτὸ κομπολόγι, θὰ γίνῃ μεγαλύτερος καὶ ἀπὸ τὸν Προμηθεῖα ποὺ μᾶς κατέβασε τὴ φωτιά.

Μὰ νὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι ἄλλο, ἂν καὶ πρέπει νὰ τὸ ξέρῃ ἕνας ἱερωμένος. Ὁ Θεὸς τὸ βλογαίει ἐκεῖνο

μὴ ξεχάσωμε τὰ φωτεινὰ λόγια ποὺ εἶπε γι' αὐτὸ ὁ Ροῦθης στὸ τέλος τῆς μελέτης του γιὰ τοῦ Ψυχάρη τὸ Ταξίδι καὶ ἄς καλοσυλλογιστοῦμε ἐκεῖνο ποὺ λέει ὁ κ. Παπαγεωργίου στὴν ἀρχὴ τοῦ προλόγου τοῦ ἔργου του «Τὰ φραστικὰ εἶδη τοῦ Ἀττικοῦ λόγου».

20. V. 1910.

Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ...

Quale i fioretti, dal notturno gelo
Chinati e chiusi, poi che 'l sol gl' imbianca,
Si drizzan tutti aperti in loro stelo....

(DANTE-INFERNO)

...Ἀπόψε μέσα μου ἀγροικῶ
Κάτι γλυκὸ — τόσο γλυκὸ
Ποῦ ὡς νὰν τὸ πῶ θὰ ξεψυχήσω...
—Εἶναι ἕνα ἀηδόνι ποὺ ποιεῖ
Καὶ κλαίει μ' ὀλότρημη φωνῇ
Στὰ φύλλα τῆς καρδιάς μου πίσω.

Καὶ λύνει μου βαθειὰ ἡ ψυχῇ
Ἄς κ' εἶχε ὀλόγλυκα βραχῇ
Σὲ μὴ δροσοῦλα ὄνειρεμένη
Βογγαίει ὁ πόθος μου ὁ κρυφὸς
Σὰν τάφος ποῦ—ἔρημος—στὸ φῶς
Στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἀνασαίνει...

...Ἀπόψε μέσα μου ἀγροικῶ
Κάτι γλυκὸ—τόσο γλυκὸ
Ἄς ἀγεράμι ἀπ' ἀκρογαλί...
—Ἐνα τριαντάφυλλο χλωμὸ
Μ' ἕνα γλυκὸν ὀλολυγμὸ
Σὰ νὰ ψυχομαχοῦσε ἀγάμι...

Κι ἂν ὅτι νοιώθω, Ἐγώ, τὸ πῶ
Μέσα στὸν πῶ βαθὺ σκοπὸ
—Ὅτι ἀπ' τὰ χεῖλια μου δὲ βγαίνει,
Ὅλοι, σὰ φύλλα κυκλαμῆς
Ὅσοι τ' ἀκούσουνε, μὲ μᾶς
Θὰ σωριαστοῦνε πεθαμμένοι....

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

τὸ χῶμα ποὺ χύνεται τέτοιο αἷμα, καὶ ἀπάνω σὲ τέτοια κόκκαλα φυτρώνει Παράδεισος.

Καὶ τὸ μεγαλύτερο τὸ καλὸ, ποὺ δὲν μπορεῖ πιά νὰ γυρίσῃ πίσω, μῆτε νὰ μείνῃ ἐκεῖ ποὺ εἶναι ὁ λαὸς, μὰ καὶ ἀνάψῃ. Θάκουστοῦν τὰ ξεφωνητὰ καὶ τὰ μυρολόγια, ὄχι ἀπὸ τοὺς Φράγκους! Μακριὰ ἀπὸ Φράγκους! Θάκουστοῦν ἀπὸ χιλιάδες χιλιάδων ταπεινωμένα σκλαβόπουλα, ποὺ θὰ γίνῃ ἡ ταπεινώσυνή τους περηφάνεια, καὶ ὁ φόβος τους θάρρος, καὶ θὰ τρέξουν ἀπὸ τὰ λησμονημένα τὰ νησιά τους ν' ἀποσώσουν τῆς Μπόμπας τὸ θάμα.

Ἄγιε μου Πατέρα, Σοῦ εἶπα τὴν ταπεινὴ μου τὴ γνώμη, τὸ τί μπορεῖ ν' ἀκολουθήσῃ ἂν λυσσάζουν οἱ λύκοι. Ἡ Ἄγιωσύνη σου ἄς κρίνῃ τὸ τί μπορεῖ νὰ καταφέρουν τὰ μαντρόσκυλα ἂν τὴν πνίξῃ τρόμος τῆ λύσσα ἐκείνη. Καὶ τώρα, Πατέρα μου, ποῦ Σοῦ ἔδωσα τὴν καρδιά μου, δόσε μου καὶ Σὺ τὴν εὐκὴ Σου».

ΙΑ

ΣΤΟ ΤΑΞΙΜΙ

Βράδιασε, καὶ ποῦ νὰ πρωτοπαῖμε! Μὰ μέρα

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ἸΟΝΗ

«Δράμα εἰς πράξεις τρεῖς»

Συγγραφέας: Χρ. Δαραλέξης

Ἐνας μύθος γιὰ νὰ πλαστῇ σὲ σκηνικὸ ἔργο πρέπει νὰ κλείνῃ κάποια δράση καὶ κάποιο ξετύλιγμα, ποὺ νὰ στέκεται σὲ ἰσορροπία μὲ τὰ γεγονότα καθὼς φανερώνονται στὴ ζωὴ. Κ' ἔξω ἀπ' αὐτὸ ὁ μύθος πρέπει νὰ δείχεται ὡς κάτι σύνθετο, γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ συγγραφέας νὰ πλέξῃ συναμεταξύ τους τὰ γεγονότα αὐτὰ καὶ νὰ φτάσῃ φυσικὰ καὶ ἀβίαστα στὴν κἀκέρση. Ὅταν ἡ ἰσορροπία λείπει καὶ λείπει κ' ἡ συνθετικότητά δὲν ἀπομένει παρὰ μὴ ξερὴ δῆληση, ποὺ ὁ συγγραφέας μποροῦσι νὰ τὴ γράψῃ σὲ πιεζὸ λόγο. Ἄμκ εἶναι μακριὰ ἀπὸ μὴ μικρὴ ἱστορία τὰ δραματικὰ στοιχεῖα, ποιὸς ὁ λόγος νὰ ντυθῇ αὐτὴ τὴ δραματικὴ φόρμα:

Ἐνα σύντομο δηγηματάκι κ' ἡ Ἰόνη τοῦ κ. Χρ. Δαραλέξη, ποὺ μόνο δυὸ πρόσωπα φανερώνονται σ' αὐτό. Ἡ ὁμορφὴ καὶ ἐνειροπλήχτρα Ἰόνη ποὺ ἀγαπᾷ τὸν εὐγενικὸ νέο Φίλιππο ἀναγκάζεται ἀπὸ οἰκονομικοὺς λόγους νὰ παντρευθῇ ἕναν πλούσιον Ἀλεξαντριανὸ ἔμπορο μπαμπακιοῦ. Ὁ Φίλιππος πιστεύει πὼς ἡ τέτοια ἀγάπη ποτὲ δὲ θὰ λησμονηθῇ. Κι ὅταν ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ξαναταμώνῃ τὴν Ἰόνη, μὲ ξεφυλλισμένους τοὺς πόθους καὶ μαραμμένα τὰ παλιά της ὄνειρα, μὲ θλωμένη τὴν ψυχὴ, ποὺ ἡ γαλήνη, ἡ εὐτυχία κ' ἡ μονοτονία τῆς πλούσιας ζωῆς τὴ νέκρωσαν, συλλογίζεται πὼς αὐτὸς εἶναι ἡ ἀφορμὴ γιατί δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐνώσῃ τὴ ζήση του μὲ τὴν εὐγενικὰ κόρη καὶ νὰ παλαίψῃ τὸ σκληρὸ ἀγῶνα τῆς ὑπαρξῆς μέσα στὸν κόσμον πλάι της. Ἡ τέτοια ἐνοχὴ του λοιπὸν σ' ἕναν τόσο σπαρχητικὸ ψυχικὸ θάνατο, τονε βιάζει νὰ σκοτωθῇ μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χερί.

*

Ὁ Φίλιππος εἶναι ἕνας ἰδεολόγος ποὺ ὄλο τὸν κόσμον τονε βλέπει μέσα σ' ἕνα μαγνᾶδι ὄνειρου, ἕνας ποιητὴς ποὺ ἱρωτεμένος εἶναι μὲ τὰ ἴα, ποὺ ἡ ζήση του ὄλη φῶς παρουσιάζεται λουλούδινη. Τὴ ζωὴ τὴν ἀληθινὴ δὲν τὴ βλέπει. Καὶ στὴν ἀρχὴ ἀκόμα τοῦ δράματός ποὺ πλεῖ μέσα στὴν ἀγάπη τῆς Ἰόνης, ὅσο καὶ στὸ τέλος ποὺ βλέπει τὴν ἀγάπη αὐτὴ σβυσμένη εἶναι ὁ ἴδιος μονοκόματος καὶ

στὴν Πόλη πάει νὰ πῆ μῆνες μὲς τὸ καλύδι μας, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ μείνουμε καὶ αὐριο. Ἄν μποροῦσαμε, θὰ τὰ σεριανίζαμε δὲλα. Θὰ πηγαίναμε στὸ «τσαρσί», θὰ βλέπαμε τὸ τσερκολόγι νὰ βράζῃ,—θὰ τρώγαμε ἴσως κ' ἕνα μπουρέκι. Καὶ κατεβαίνοντας στὸν πῶ πολιτισμένο τὸ Γαλατᾶ, θὰ περνοῦσαμε νὰ δοῦμε καὶ κανέν' ἀργαστήρι ποὺ φτειάνουνε γαζέτες. Γιὰ τὸ πρῶτο δὲν πολυλυποῦμαι. Τὸ τσερκολόγι τὸ εἶδαμε καὶ στὸ χωριό. Μὰ λυποῦμαι ποὺ δὲν προφτάξαμε ν' ἀνταμώσουμε καὶ κανέναν Πολίτη Συντάχτη. Κι ἄλλον τρόπο τώρα δὲν ἔχει παρὰ ν' ἀγοράσουμε τὴν ἐφημερίδα του. Ἄνεβαίνουμε λοιπὸν καὶ καθίζουμε στὸ Ταξίμι, καὶ παίρνοντας τὴ δροσιὰ τῆς βραδιάς, καὶ γλεντίζοντας μὲ τὸν κόσμον ποὺ σουλατάρνει, ρίχουμε δυὸ ματιὰς στὴν ἐφημερίδα, ποὺ τὴν καταφρονέσαμε ὡς ἐφεγγε ἥλιος, καὶ τὴ θυμηθήκαμε τώρα μὲ τ' ὀλοφέγγαρο. Κι ἀπὸ κεῖ κατεβαίνουμε σ' ἐνὸς φίλου ποὺ ὄνομα δὲν τοῦ βρῖσκω.

Τὸ εἶπα, καὶ ὡς τόσο πάλι τὸ ξαναλέγω: Παράδεισος, δαιμόνους γεμάτος αὐτὴ ἡ Πόλη! Κοπέλλα χαριτωμένη, μὲ τὸ μουντζουρωμένο τὸ μέτωπο. Βλέπεις αὐτὸ τὸ πανῶριον τὸ Ταξίμι, καὶ ὡς τόσο τὴν καρδιά σου τὴν πλακῶνει ἕνα βάρος, σὰ νὰ πνίγε-

ἀλύγιστος ἰδανιστής, πού τῆς ζωῆς τὸ ζετύλιγμα περνᾷ ἀπὸ πάνου τοῦ δίχως νὰ τὴν ἀγγίξῃ μὲ τὸ σκληρὸ τοῦ καὶ σπαρταριστὸ τοῦ μάθημα. Χάνει τὴν νιότην τοῦ θαμάζοντας ὁλοένα τὰ ἴα, στήνοντας βωμούς, φτιάνοντας θρόνους, ἀνεβάζοντας ἐκεῖ τὴν ἀγαπημένην του, μὲ τὴν ἴδια ἀφροντιστὰ καὶ ἀγαθότητα πού τὰ παιδάκια παίζουσι τὴν κοῦκλες. Εἶναι τύπος πού μπορεῖ νὰ σταθῇ μόνο στὴ δικήν μας ψεύτικὴν ζωὴν καὶ μάλιστα στοὺς κύκλους τῆς καλῆς λεγόμενης τάξης. Ἀποτέλεσμα τῆς γύρου μας μπαγαμποντίας, τῆς ἀνάποδης κοινωνικῆς ἀνατροφῆς, καὶ τῆς ἀταίριαστης μὲ τὴ φύσιν κοινωνικῆς ἀντιληψῆς πού μᾶς σφίγγει, μὲ τὰ ἀστικά ἰδανικά πού θρέφουσι τὴ νεολαία μας.

Ἡ Ἰόνη εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ ἀδύναμη ψυχούλα, πού ἔζησε στὸν περιωρισμένον γύρον τοῦ σπιτιοῦ τῆς, δίχως κανένα ἀντίκρουσμα μὲ τὴν γριὰ ζωὴν. Εὐγενικὰ μὲ ἀδειανήν, ποιητικὰ μὲ χωρὶς θέρμη, ἕνα πλάσμα ἀγαθὸ καὶ ἀπλαστο, ἕνα κλαρὶ μὲ μαραμμένα φύλλα πού μὲ τὸ πρῶτον φύσημα ξεγυμνώνεται.

Καὶ οἱ δύο ἥρωες κοντολογίᾳ δὲν ἔχουσι βάθος. Τούτῳ λείπει ἡ στέρια ζυγραφία ἀπὸ μέρος τοῦ συγγραφέα. Ἄγνωστα πολλά πράγματα μνησκουσι γιὰ τὸ θεατὴν, πού δὲν τὰ ἀναπληρώνουσι τὰ ὄνειρα, οἱ λυρισμοί, καὶ τὰ πλούσια καλαθία τῶ μενεξέδων. Οἱ πιάξες, οἱ σκηναί, οἱ κουβέντες, οἱ φράσεις, ξεκάρφωτες. Ἦ ἀλλὰ πρόσωπα πού μπάζει ὁ συγγραφέας στὸ ἔργον τοῦ ξένα καὶ ἀπὸ τὸ δράμα καὶ ἀπὸ τὸ μῦθον, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν σκηναίαν οἰκονομίαν. Μὰ οὔτε καὶ αὐτὴ ὑπάρχει πουθενά.

*

Ὁ κ. Δαραλέξης ἔγραψε δράμα ρομαντικόν. Ἐέχασε πῶς ἡ σημερινὴ μας ἐποχὴ δὲ σηκώνει τέτοια πλάσματα. Μὰ καὶ τὸ ρομαντισμὸν πού θέλησε νὰ δώσῃ, δὲν μπόρεσε νὰ τὸνε πιάσῃ ἀπὸ τὴν ὄψιν πού ἔπρεπε. Ὑπάρχει περίστασις πού ὁ ρομαντισμὸς φανερώνεται βαθῆς καὶ λαμπερόχρωμος ἀπὸ ἕνα δυνατὸν συγγραφέα. Μὰ ὁ ψεύτικος ὑπερλυρισμὸς καὶ ὁ μονολογικὸς στόμφος εἶναι πιά πράγματα τοῦ παλιοῦ καιροῦ γιὰ τὸ θεάτρο. Ὅπου καὶ ἂν γυρίσωμε τὰ μάτια, βλέπομε πῶς ἡ ζωὴ ἀπὸ τὴν πιδὸν πραγματικὴν τῆς καὶ χοντρήν τῆς ὄψιν εἶναι ἐκείνη πού μπορεῖ νὰ δώσῃ στὸ ζετύλιγμα τῆς τὴν πιδὸν βαθιὰ καὶ τὴν πιδὸν ἀψηλὴν συγκίνησην. Γιατὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἕνας. Ψυχὴ καὶ σὰρκα. Ὅποιος ἔτσι δὲν τὸνε νοιώσῃ παραγνωρίζει τὴ φύσιν καὶ ξεπέφτει στὴς φιλοσοφικὰς

σαί μέσα στὴν καταχνιά. Φέρε, φέρε τὴν ἐφημερίδα νὰ διαβάσωμε, νὰ ξεσκάσωμε.

Παράξενον νὰ μὴν μπερῶ νὰ τὴ διαβάσω ἀκούραστα. Δὲν εἶναι νὰ πῆς πῶς δὲ φέγγει, φέγγει καὶ παραφέγγει μὲ τέτοιον φεγγάρι. Μὰ κάθε λέξη πού κοιτάζω, θαρρῶ πῶς μιλά καὶ μοῦ λέει: «Στάσου, κοίταξέ με καλά. Μὲ ξέρεις ἄραγε ποιά εἶμαι γῶ; Ἐγὼ, φίλε μου, εἶμαι μιὰ γριὰ ἀρχόντισσα πού μὲ βρῆκε μέσα στὰ λεξικά ὁ Στῆρ Συντάχτης καὶ μ' ἔβγαλε, μὲ πάστρεψε, μὲ στόλισε, μὲ κάθισε στὸ μιντέρι του. Ὅχι σὺν αὐτῆς τῆς πλύστρης τοῦ δρόμου πού ἀραδιάζεις ἐσὺ στὴς φυλλάδες σου. Ὁ Στῆρ Συντάχτης αὐτῆς τῆς ἔχει γιὰ τὸ στόμα του μονάχα. Γιὰ τὸ μιντέρι του, ἔχει. Στὸ μιντέρι του καθίζουσι γῶ καὶ οἱ ἀμέτρητες οἱ ἀδελφάδες μου. Κοίταξέ μας πῶς φέγγουσι στὴν πάστρα, ἀπὸ τὴν μιάν ἀκρὴν στὴν ἄλλη. Κοίταξε αὐτὴ τὴν ἀράδα:

«Ὁλίγου δεῖν ἔματαιοῦτο ὁ τοῦ μεγατόλμου ἱεράρχου ἀγών».

καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτις. Διάβασε παρακάτω—

— Ὅχι, νὰ μὲ συμπαθήσῃς κερά λεξίτσα μου, ἔχει δὲν μπερῶ νὰ διαβάσω. Ἐμεῖς ἤρθαμε στὸ Ταξιμὶ νὰ κάμωμε κέφι. Πήγαυσι στοὺς Πολίτες νὰ σὲ

κατηφορίεις, καὶ ἀκόμα ζετοπιζεῖς ἀπὸ τὸ θρόνον πού τῆς ἀξίζει τὴν Πόισιν τὴν ἴδια, εἴτε λυρικὴ εἴτε δραματικὴ.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ 'ΣΤΡΟΦΕΣ,

(JEAN MOREAS)

Ἀθέρμαντος ὁ οὐρανὸς καὶ μελαγχολικός,
Καὶ γὰρ τὸ δρόμον τῆς ἐρμῆς μόνος θάκοιλονθήσω,
Μὲ τὴν ἀγάπην στὴν καρδίαν καὶ ἀπὸ τῆς λεῦκης κάτου
δρόμου

Τὰ φύλλα τοῦ χυνόπωρου στὰ χέρια μου θὰ κλείσω.

Θεὰν γρουκῆσω τὸ βοριά, θάκοῦσω τὰ ποιλιὰ

Ποῦ πρὸς τὸν κάμπο φεύγουσι σὺν πέφτει ἀργὰ τὸ
βροδί,

Μέσ' στὸ λιβάδι τὰχαρο, πλάϊ στὰ θλιμένα τὰ νερά,
Ἦρα πολλὰ θὰ ὄνειρευτῶ τὴ ζῆση, τὸ σκοτάδι.

Θὰ σὰς παγῶνῃ, σύννεφα, κρύος βοριάς, καὶ σὺ

Λιόγερμα μέσ' στὴν καταχνιά σιγὰ θανάπολειψης,

Καὶ τότε κουρασμένος πιά θὰ γείρω σὲ μιὰ πέτρα ἐκεῖ
Νὰ δοκιμάσω ἀτάραχος τὸραῖον ψωμὶ τῆς Θλίψης.

Ἀόντρα.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Τὸ σχολεῖο τὸ Σκολεῖο εἶναι ὁ δεύτερος, ὁ πιδὸν μεγάλος πολέμιος τῆς ἐθνικῆς γλώσσας. Τὸ Σκολεῖο πρέπει νὰ νοιώξῃ τῆς πόρτες τοῦ πρὸς τὴν νέα ζωὴν, πρὸς τὴν ζωντανὴν ζωὴν. Τὸ Σκολεῖο πρέπει νὰ μεταμορφωθῇ. Τὸ Σκολεῖο θὰ σβύσῃ κάθε ἀνόητον ξεχώρισμα εὐγενικοῦ καὶ πρόστυχου στὰ ὀνόματα. Τὸ Σκολεῖο θὰ φέρῃ στὸ παιδί, στὸν ἀνθρώπον καὶ στὸν πολίτη τὸν αὐριανόν, τὰ ἴδια ὀνόματα μὲ τὸν ἴδιον τρόπο συμπλεγμένα, ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μάνας του καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ σπιτιοῦ, ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγραφήν καὶ τρισεβασθὴ ἀρχὴν τοῦ ὅλου κόσμου τοῦ Ἑλληνικοῦ, στὰ γραμμένα μας καὶ στὰ βιβλία μας, γιὰ νὰ τοῦ πῶν ἀγάλια ἀγάλια καὶ μὲ τάξιν καὶ ἀράδα ἀράδα, τὰ πιδὸν ἀπλά ως τὰ πιδὸν σοφά.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

διαβάσω. Αὐτοὶ φοφοῦνε γιὰ ἕνα «ὀλίγου δεῖν». Αὐτοὶ ἂν δὲν πάρουνε μεζὲ τους ἕνα «μεγάτολμον» δὲν κάνουν ὄρεξιν γιὰ φαεῖ. Αὐτοὶ ἂν διαβάσωσι καμιά Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα πού βάζει κάποιες καὶ ρωμαϊκά στ' ἀπτικὸ τῆς σαλόιν, ξεσκίζουσι τὰ ρούχα τους ἀπὸ τὸ θυμὸν, πού βρίσκουσι στὴν Ἀθήνα τρελλοὶ καὶ λερώνουσι ἔτσι τὰ φύλλα τους. Αὐτοὶ θαρροῦν πῶς οἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ βιβλία εἶναι στὸν κόσμον γιὰ νὰ σπάνουν κεφάλια, —καὶ μὲ τί πέτρες! Ἦνα «οὐ μὴν ἀλλὰ» σοῦ σέρνει στὸ μέτωπον, καὶ κατακυλιέσαι κάτω. Τὸ βλέπει καὶ ὁ Χαμίτης αὐτὸ τὸ «οὐ μὴν ἀλλὰ» καὶ θαρρεῖ πῶς βλέπει τὸ Θεμιστοκλή καὶ τὸνε φοβερίζει. Ἦν εἶταν «μὰ» ἢ τοῦλάχιστον «ὄμως», θὰ τὸνε φοβερίζε κανένας Μπότσαρης. Μὰ ἐμεῖς δὲν εἶμαστε τοῦ Μπότσαρη καὶ τοῦ Κολκοτροῦναι παιδιὰ. Εἶμασθε τοῦ Λεωνίδα καὶ τοῦ Μιλτιάδη, «οὐ μὴν ἀλλὰ» καὶ τοῦ Βασιλείου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνου, οὐχὶ τοῦ ἐκ Δημητσάνης».

Καὶ νῆξερεις τί ρωμαϊκὴν καρδίαν πού τὴν ἔχει αὐτὸς ὁ Συντάχτης! Ποῦθε εἶναι δὲν ξέρω, μὰ θὰ παραξενευθῶ ἀνίσως καὶ εἶναι Πολίτης. Στὸν καιρὸ τοῦ κύρ Θεωδώρακη, εἶταν ὁ μόνος πού πολεμοῦσε γιὰ τὴν κατακαυμένην τὴν Κρήτην μὲ τὴν δα-

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτην δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τὴν ἐπαρχίαν δεχόμεσθε καὶ τρίμηνας (3 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴν συντρομὴν του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλον λεπτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πούλιουσι στὸ γραφεῖον μας στὴ διπλὴν τιμὴν.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίθκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἑθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ κίθκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὸ βιβλιοπωλεῖον Ἐστίας Γ. Κολάρου.

Στὴν Κέρκυρα καὶ Πάτρα στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργον στὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ ὑποδοχὴ. — «Ἐκκαθάρισις». — Ἀκαδημαϊκὴ τσαχπινιά. — Ἀπὸ τὸ θεατρὸν μας.

ἮΡΘΕ καὶ ὁ Βασιλεὺς μας. Καλῶς μᾶς ἦρθε. Τοῦ γίνηκε καὶ ὑποδοχὴ. Κολλήθηκα καὶ προγράμματα στοὺς δρόμους. «Τὴν τάδε ὥρα ἔρχεται ὁ Βασιλεὺς. Τρέξετε! Τρέξετε!» Τὸνε ῥάνανε μὲ λουλούδια. Τοῦ χτυπήσανε τὰ παλαμῆκια. Τοῦ φωνάζανε καὶ Ζῆτα. Καὶ ἡ παράστασις τέλειωσε—ὅπως τέλειωσε καὶ ἡ Ἐπανάστασις μὲ ζήτω καὶ μὲ χερκοροτήματα.

Μὰ νὰ γίνηκε ἄραγε καμιά Ἐπανάστασις ὁ αὐτὸνε τὸ μακάριο τόπον; Φυσικὰ, ὄχι. Γιατὶ ἡ Ἐπανάστασις ξελευτερώνει τὴν ψυχὴν, δὲν τὴν ἀφήνει δουλικὴν καὶ χαμωσερνούμενην. Τὴν ξελευτερώνει καὶ τὴν ἀνυψώνει. Καὶ τέτιο θάμα δὲν ἔγινε δῶ, στὸν τόπον μας. Ἡ ψυχὴ μᾶς δουλόφερνε, δουλόφερνε καὶ θὰ δουλόφερνε ὁ αἰῶνα τὸν ἄπαντα. Καὶ ἡ ὑποδοχὴ πού γίνηκε στὸ Βασιλεῖον μᾶς τὸ ἀπόδειξε τετραγωνικώτατον αὐτὸ. Ἦ δὲ δουλόφερνε ἡ ψυχὴ μᾶς, οἱ χιλιάδες πού χερκοροτήσανε καὶ ζητωκραυγάζανε καὶ λουλουδοραντίσανε προχτῆς τὸ Βασιλεῖον, θὰ μαζευόντουσαν τριγύρω του καὶ θὰ δειχνάσανε τὴν γροθίαν τους ὅταν ὁ «Στῆρ. Σύνδεσμος» καταλάσπωνε καὶ κατακλιωτοῦσε τὸ Θρόνον.

σκαλῆσια τοῦ πέννα. Κάθε λίγον τὸν παῖδευαν, καὶ αὐτὸς ξανάρχιζε πάλιν. Μυστήριον, πῶς δὲν τὸνε βάλανε στὰ σίδερα τότες. Ἦσως πού πολεμοῦσε μὲ κοντάρια καὶ μὲ σάιτες, ἀντὶς μὲ μολύβιν καὶ μὲ φωτιά. Ἦσως πού εἶταν ἕνας καὶ μοναχὸς σὲ μιὰ λάκκην Πόλη. Ἦνας εἶταν, καὶ ἕνας μᾶς ἔμεινε.

Σῆκω, νὰ πάμε στοῦ φίλου. Ἀνάπαψιν δὲ θὰ βροῦμε καὶ δῶ.

IB

ΣΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑ ΛΕΝ ΤΟΥ ΒΡΙΣΚΩ

Ἦνάγκη δὲν εἶναι νὰ μποῦμε ἀπὸ τῆς πόρτης τῆς μαρμαρένης. Μποροῦμε, καὶ πρέπει νὰ μποῦμε σὲ σφίγγες ἀπὸ μιὰ τρύπα, καὶ νὰ σῶμε ἴσως στ' αὐτὴν τοῦ νὰ τοῦ ποῦμε δυὸ λόγια. Πέτα τριγύρω του, καὶ κάνε τον χάρι. Τρώγει τὸ βραδινόν του. Πάμε στ' αὐτάκι του.

«Ἦρθα καὶ ἄλλη φορὰ, λαοπόθητέ μου Ἦναξ, καὶ ἔστρωσα τὸ χαλί μου στ' ἀρχοντικόν σου, φίλε πιδὸν ὄνομα δὲ σοῦ βρίσκω. Πρέπει νὰ μὲ πῆρες γιὰ τρελλὸν τότες, γιατί βλέπω καὶ τρῶς μὲ κάμπωση».

Χτὲς ἐτρέψαμε τὸ Σύνδεσμο. Σήμερον λιθανίζουμε τὸ Θρόνο. Δούλο! Δούλο!

*

ΜΕ τὸ ξεκαθάρισμα (τὴν ἀεκαθάρισιν) δὴ ποδῖνε στὰ τρία Ἰπουργεῖα, Παιδείας, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, δὲ μείναμε καὶ τόσο ἐνθουσιασμένοι. Θέλαμε γερῶτερη τὴν μπαλαδιά. Θέλαμε κούτσουρο νὰ μὴ μείνει μετὰ στὰ τρία Ἰπουργεῖα, γιατί θέλουσε νὰ ποῦνε, καὶ τοὺς πιστεύουμε, πὼς καὶ ὑστερ' ἀπὸ τὴν ἀεκαθάρισιν τὰ κούτσουρα περισσεύουν.

Ξεκαθάρισμα αὐτὸ θὰ πῆ κι αὐτὸ εἶναι. Καθὼς κ' ἐγχείρησι εἶναι τὸ νὰ κόψεις ὅλα τὰ σάπια κομμάτια, νὰ μὴν ἀφίσσας εὐτε κλωστοῦλα σάπια στὸν ὄργανισμό πού νὰ μπορεῖ μὲ τὸν καιρὸ νὰ γενικίψῃ τὴ σαπίλα. Τέλλα λέγουνται μπαλώματα προσωρινὰ καὶ μὲ τὰ τέτια δὲν κρατιοῦνται πολὺ τὰ ξεχαρβαλωμένα σπῖτια. Χρειάζονται γκρέμισμα καὶ ξαναχτίσιμο.

*

ΑΥΤΗ πάλι ἡ Ἀκαδημαϊκὴ, νὰ τὴν ποῦμε, τσαχπινιά πὼς οὐδὲ φαίνεται; Τὸ Ἰπουργεῖο ἀνάθεσε εἰς διαφόρους Σκολῆς τοῦ Πανεπιστημίου νὰ ἐκλέξῃ: ἡ καθεμιά τῆς ἀπὸ μιὰ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ κρίνει ποιοὶ καθηγητῆδες εἶναι γιὰ ξεπότερισμα. Οἱ ἄλλες Σκολῆς διαλέξαν τὴν ἐπιτροπὴ τους ἀπὸ ἱκανοὺς καὶ ἀνίκανοὺς. Ἡ Γιατρικὴ Σκολὴ ὅμως, πέρα πέρα καὶ τοὺς ἐξῆ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς τοὺς πῆρε ἀπὸ κείνους ἴσια ἴσια πού εἰντοσαν ὑποψήφιοι γιὰ ξεκαθάρισμα. Ἀποδείξῃ τραγῆ πὼς στὴ Γιατρικὴ Σκολὴ βράζει ἡ ἀνικανότης. Καὶ τώρα ἄς κοπιᾶσει τὸ Ἰπουργεῖο νὰ βγάλῃ ἔξω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοὺς ἠνωεῖς ποτε ἱκανοὺς.

*

ΔΥΟ ἔργα μ' ἀληθινὴν ἀξίαν παιχτήκανε τὶς τελευταῖες μέρες στὰ θεάτρὰ μας, τὸ ἓνα, ἡ «Κρήνη» τοῦ Bloems, στὸ «Βαριετὴ» καὶ τὸ ἄλλο, ἡ «Γελσία κομωδία γιὰ σαβροὺς ἀνθρώπους» τοῦ Oscar Wilde, στὴ «Νέα Σκηνή». Τὸ ἔργο τοῦ Bloems παράρσε σὲ κείνους πού μπαίνουνε κάπως βαθυτέρα στὸ νόημα τῆς δραματικῆς τέχνης καὶ δὲ βρίσκουν τὴ τυκίνηση στὰ σκηνικὰ μόνο πυροτεχνήματα, —καὶ ἡ φάρσα τοῦ Wilde, πούχει παραπλοῦ ἀγγλέζικη χρωματία, ἐνθουσίασε μὲ τὴν τέχνη τῆς καὶ φαίδρνε μὲ τὶς ξεκαρδιστικῆς σκηνῆς τῆς ἐκείνους μονάχα πού τὰ κατὰφρανε νὰ τοποθετήσουνε μὲ τὴ φαντασία τους κάτω στὴν πλατεία τοῦ θεάτρου Ἐγγλέζους θεατῆς καὶ νὰ γελοῦνε μὲ τὰ γέλια τους.

Γιὰ νὰν τὴν νιώτῃ καλά καὶ νὰ τὴν ἀπολάψῃ τὴ φάρσα τοῦ Wilde Ρωμῆος θεατῆς, πρέπει νὰ τὴν παρακολουθήσῃ μὲ προσοχὴ καὶ νὰ μὴν ἔχει ἀποχαλάσει τὸ γούστο του μὲ χοντροκομμένα ἀστῆα.

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΕΚΔΕΙΞΕ τὸν πρῶτο του τόμο τὸ «Δελτίον τῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας» μὲ τὰ πλούσια περιεχόμενά του. Στὸ πρῶτο φυλλάδιον τοῦ Β' τόμου, ὅπου ἐξακολουθεῖ τὴν ἴδια πολύτιμη ἐπιστημονικὴ του ἐργασία ὁ καθηγητῆς κ. Ν. Πολίτης, εἶδαμε γαλλικὰ γραμμένη μιὰ μελέτη τοῦ δικοῦ μας Γ. Σκοπελίτη (Λαθασάγκια) γιὰ τὰ Ἡθῆ καὶ Ἔθιμα τῆς Μανταγατικῆς. Τῷ καλοῦ μας συνεργάτῃ ἔχει ὁ «Νουμάς» νὰ τυπώσῃ σ' ἐρχόμενα φύλλα καὶ ἄλλα ἀπὸ τὰ μαλγκασικὰ παραμῦθια του, ρωμαϊκὰ ὅμως αὐτὰ γραμμένα.

ΠΕΘΑΝΕ τελευταῖα ὁ Γάλλος συγγραφέας Jules Renard, ἓνας πού ξεχώριζε μέσα στὴ λεγεώνα τῆς φιλολογικῆς βιομηχανίας τοῦ Παρισιῦ. Κι ὁ Remy de Gourmont τοῦ ἔγραψε τὰ ἐξῆς ἐπιγραμματικά:

«Τὸν πιστεύανε γερὸ κ' εἶτανε πολὺ ἄρρωστος· τὸν πιστεύανε πλούσιον, κ' εἶτανε φτωχός· τὸν πιστεύανε καλοτυχισμένο, κ' εἶχε ἀποφασισμένα νὰ σκοτωθῇ· τὸν πιστεύανε φιλόσοφον, καὶ δὲ βασταύσε οὔτε στὴν ἐπίφραση τῆς κριτικῆς· τὸν πιστεύανε ξεσκλαβωμένο ἀπὸ τὶς πολιτικῆς καταποδοξίαι, καὶ πολεμοῦσε μὲ λύσσα γιὰ τὰ κομματικὰ τοῦ χωριοῦ του· τὸν πιστεύανε παρισιάνον, κ' εἶχε μείνει βαθιὰ χωριανός· τὸν πιστεύανε ναυτοραλιστῆ, καὶ ἀγαποῦσε πρὸ πάντων τὸν Οὐγκώ· τὸν πιστεύανε πυρρωνιστῆ καὶ αὐτὸς διάβαζε τὸν Πασκάλ· τὸν πιστεύανε, τέλος, γελαστό καὶ αὐτὸς εἶτανε περίλυπος. Ἔτσι ἀπάνου-κάτου γνωρίζουμε τοὺς συγκαρινούς μας, ὅμως αὐτὸ δὲ μᾶς ἐμποδίζει νὰ τοὺς κρίνουμε, νὰ τοὺς ἀποδίδουμε σκοπούς, νὰ μετροῦμε τὸ πνεῦμα τους, νὰ τρυπῶνουμε στὴ σκέψη τους μέσα, νὰ χαρᾶχτηρίζουμε τὴν ψυχὴ τους.»

ΒΓΗΚΕ στὸ Παρίσι (ἐκδοσὴ τοῦ Mercure de France, fr. 350), τὸ βιβλίον τοῦ Jean Moréas: Variations sur la Vie et les Livres. Περιεχόμενά του: Ἡ Κυρία Λαφαγέττη, ἡ Κοιλιάδα μὲ τοὺς Λύκους, ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ Ραμπελί, ὁ Θάνατος κ' ἡ Φιλία, ὁ Κομωδός, Γκαῖτε καὶ Σαίξπηρος, ὁ Βολταῖρος κ' ἡ Τραγωδία.

ΛΕΓΟΝΤΑΣ γιὰ τὸ Μωρεά, βρίσκουμε τὸ ἀκόλουθον αὐτοεπιγράμμα εἰς τὴν πληροφορίαν πού ἡ Κυρία

Salis δημοσιεύει γιὰ τὴ συνεργασία του στὸν παρισιάνικον «Μαῦρον Γάτον» ἀπὸ τὰ 1882 ὡς ἰτὰ 1884. Μιὰ μέρα τὸν εἰσέλασε ἡ ἴδία τί ἔκανε στὴν Ἀθήνα πρὶν πάρῃ στὴ Γαλλία, καὶ αὐτὸς περὶφρανα τῆς ἀποκρίθηκε:

«Κυρά μου, στὴ Γαλλία εἶμαι ποιητής...γιὰ τὴ δούλεψή σας, στὴν Ἑλλάδα ὅμως εἶμουν Ἄρχοντας!»

ΦΥΛΛΟΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ

[Ἡ στήλη αὐτὴ, πού εἶναι ἀπαραίτητη καὶ πού θὰ γίνῃ πολύτιμη γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνα μας, θὰ πιτύχει μόνο ἂν τὸ θελήσουν καὶ ἂ μᾶς βοηθήσουν οἱ φίλοι τοῦ «Νουμά» πού ζοῦνε εἰς ἐπαρχίας καὶ σὺ ἐξωτερικῶν. Οἱ λοιποὶ τυπώνονται γιὰ τὸν ἀγῶνα μας εἰς ἐφημερίδας τοῦ τόπου τους, πρέπει οἱ φίλοι μας νὰ μᾶς τὸ στέλνουνε, γιατί ἔτσι μοναχὰ θὰ μποροῦμε νὰ δίνουμε στὴ στήλη αὐτὴ ζουγσαφιά πιστὴ τοῦ δρόμου πού παίρνει τὸ Ζήτημά μας.]

ΕΝΑΣ τελειόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἦρθε ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ βεβαίωσε τὸν κ. Κλέωνα Κουτσαβάκη τοῦ «Πύρρου» (2 Ἰουνίου, ἀριθ. 372) πὼς ὁ κ. Βαρλέντης δὲν εἶναι διόλου μαλλιαρός καὶ πὼς λέγοντας μαλλιαρισμὸν οἱ Πολῖτες ἐνοοῦνε «τὴν παραμόρφωσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης, ἡ ὅποια εἶναι τόσο καλὴ καὶ ὡμορφῆ καὶ ἀγαπητὴ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον: ἡ γλώσσα ἔξαφνα τοῦ κ. Βαρλέντη μᾶς ἀρέσει καὶ τὴν διαβάζουμε χωρὶς καμμιὰ διαμαρτύρησι, χωρὶς καμμιὰ ἀποστροφή».

Ἐπειδὴ κ' ἐμεῖς διαβάζουμε χωρὶς καμμιὰ διαμαρτύρησι καὶ ἀποστροφή τὴ γλώσσα τοῦ κ. Βαρλέντη, διαβάζουμε ὅμως μὲ πολλὴ δυσἀρέσκεια καὶ στομαχικὴ διαμαρτύρησι «τὴν γλώσσαν» ὅπου ἔγραψε ὁ κ. Κουτσαβάκης τὸ ἄρθρον του «τί εἶναι μαλλιαρός», βγάζουμε τὸ συμπέρασμα πὼς μαλλιαρός εἶναι ὁ κ. Κουτσαβάκης—καὶ ἄς κλαίῃ πού τᾶχει!

ΣΤΗ Σμύρνη ἡ «Ἐσπερινὴ» κάνει δημοφύψισμα: «Ὁ Θρίαμβος τῆς Ἑλλην. Γλώσσης» καὶ μαζεύει γραφῆς ἀνισχυούσας αὐτὴν ἐν τῷ κατὰ τῶν μαλλιαρῶν ἀγῶνι. Εἶναι ὅμως τόσο φαιδρὸς ὁ ἀγῶ-

δρεξῆ. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίξῃ νὰ μᾶς παίρνης γιὰ τρελλοὺς πάντα.

Τώρα πού εἶμαι σφίγγα, καὶ βλέπω ἀπὸ κοντὰ τοὺς πόρους τοῦ κινρινασμένου τοῦ πετιοῦ σου, μοῦ ἔρχεται ἀληθινὴ πρέλλα, μὲ τὴν ἀλήθεια. Τώρα πού εἶναι πὸ ψυλοκαμωμένη ἡ μύτη μου, ἔλιγγας μοῦ ἔρχεται σὰ σὲ μυρίζω ἀπὸ κοντὰ. Τί κακὸ εἶναι τοῦτο! Τί ἀπέραντο κοιμητήριον στραγγισμένο μέσα σ' ἓνα κορμί! Γιὰ νὰ γεννηθῆς ἐσὺ καὶ νὰ κάθῃσαι μπροστά μου αὐτὴ τὴν ὥρα, ἔπρεπε νὰ τᾶχουνε γεμισμένο κισούρια ἐκεῖνο τὸ κοιμητήριον! Ἄν μπορούσες νὰ μυρίσῃς τὸ αἷμα σου, θὰ σ' ἐπνίγε, ἡ μυρουδιά σου πρὶ νὰ προφτάξῃς νὰ πῆς κανενὸς νὰ τὸ χύσῃ. Μὰ ἡ μύτη σου, νὰ μὲ συμπαθήσῃς, τόσο μακριὰ δὲν πηγαίνει. Ἔτσι κ' ἡ βρωμόμυγα πού ζῆ ἀπάνω στὴν κοπριά, τὴ νοστιμεύεται ἀντὶς νὰ τὴ σιχαθῆ. Πὼς νὰ τὴ σιχαθῆ, πού εἶναι αἷμα τῆς καὶ ζωὴ τῆς!

Ἀγάπη μου, δὲν ἤρθαμε δῶ πέρα νὰ σὲ τρώμᾶξουμε μ' ἀνωφέλητα λόγια. Μὴ βιάξῃς τὸ χουλιάρι σου κάτω. Δυὸ λόγια, καὶ φεύγουμε.

Τάκουσα πολλὰς φορὰς πὼς εἶσαι δυνατός διπλωμάτης. Τοὺς παλῆεις, λέει, τοὺς Φράγκους στὰ δαχτυλάκια σου. Ἐνα πρᾶμα μονάχα, πού δὲ μ-

θαίνεις νὰ παλῆς καὶ μῆλα στὰ χέρια σου. Μπορεῖ νὰ σοῦ χρησιμέψῃ αὐτὴ ἡ γύμνασις. Μπορεῖ νὰ βρεθῇ μπροστά σου κανένα στρογγυλὸ παιχνιδάκι, καὶ τότες προφταίνεις καὶ τὸ πετᾶς στοῦ Βεζῆρη σου τὸ κεφάλι.

Ἄκουσα καὶ πὼς ἀγαπᾶς νὰ κάνῃς πολλὰς δουλειὰς ἀπατός σου. Νὰ κάμῃς καὶ μιὰν ἄλλη δουλειά. Νὰ πᾶς καὶ νὰ βρῆς τὶς καρδιὰς πού στενάζουν,—ἔχι μέσα στὴν Πόλιν, ἐκεῖ πολλὰς δὲ θὰ βρῆς. Νὰ σύρῃς στὰ τέσσερα πέρατα τοῦ μεγάλου σου Κράτους, τελάνιον νὰ γίνῃς καὶ νὰ μῆῃς στὰ βαθύτερα φυλλοκάρδια τους, καὶ νὰ μαζέψῃς τὶς εὐχὰς πού σοῦ δίνουνε κρυφὰ ἐκεῖ μέσα.

Ὁ κακὸς ὁ κόσμος θέλει νὰ πῆ πὼς εἶσαι καὶ φοβητοῦάρης. Ὅσο φοβητοῦάρης κι ἂν εἶσαι, τὰ σαλατόπουλα σὲ ξεπερνοῦν κ' ἔννοια σου. Ἐσὺ ἂ φοβάσαι τὴν μπόμπα τους, αὐτοὶ φοβοῦνται τὸν ἴσκιον σου. Ἄνισως καὶ φοβάσαι Ἀρμένηδες, δὲν ἔχω νὰ πῶ. Μὰ τὴν τέχνην τὴν ξέρεις. Τοὺς Ἀρμένηδες τοὺς δίνεις αὔριο τὴν Ἀρμενίαν καὶ βρίσκεις χουζούρι. Πρῶτη φορὰ δὲν εἶναι πού ἀναπαύσαι ἔτσι. Μαυρεβουνιώτες, Ρουμῶνοι, Βουλγάρων, Σέρβων: ὅλοι πῆραν τὸ δικὸν τους καὶ σ' ἀφῆσαν ἕσυχον. Σοῦ πῆραμε καὶ μετὶ δυὸ τρεῖς πέτρας. Μὰ τὸ πικότερον τὸ

Ρωμαϊκὸν εἶναι μαζί σου.

Βλέπω καὶ συνεφέρνεις. Πῆρες πάλι: τὸ χουλιάρι στὸ χέρι σου. Μὴν ξεχνᾶς ὅμως πὼς ἔχουμε καὶ μερικῆς μικροῦτσικῆς σφίγγας. Αὐτὲς θὰ βοῖζουν κάποτε: γύρω σ' αὐτὰ σου, καὶ κανέναν, μῆτε ὁ μεγαλύτερός σου ὁ διαφεντευτῆς, δὲ θὰ μπορῇ νὰ τὶς πιάσῃ.

Αὐτὲς οἱ σφίγγες εἶναι ψυχῆς. Τὴν ψυχὴν δὲν τὴν πιάνεις, ὅσο φιλὰ δὶχτυα κι ἂν στήσῃς. Πῶτηξῃ τὸν πιτὸν τετραπέρατον σουβουλάτορά σου ἂν ἐπίασε ποτὲ σκλάβον πού νᾶχῃ πιασμένη καὶ τὴν ψυχὴν του, τὸ νοῦ του. Μὲ τί λογῆς ἀλυσιδεῖς νὰ δέσῃ τὸ νοῦ, τὴν ἰδέαν; Ἄν ἡ ἰδέα ἔχει μέσα τῆς φωτιὰ καὶ μπαρούτι, τὸ πολὺ νὰ τὸ μυριστῇ ὁ φίλος καὶ νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι πού τὶς γεννᾷ. Μὰ πού νὰ κόψῃ καὶ τὴν ἰδέαν! Αὐτὴ ζῆ καὶ μεγαλώνει: καὶ σκορπιέται ὅταν τὸν ὑδράργυρον, καὶ πάλι μαζώνεται, καὶ πάλι σκορπιέται, καὶ τρέχει καὶ χύνεται: μέσα σὲ χίλιες τρύπες πού τὸ δαχτυλάκι του δὲν μπορεῖ νὰ χωρέσῃ.

Χίλιες φορὰς εἶχαν ἀφορμὴ νὰ τὴ σπουδάζουν, κ' οἱ παππούδες σου, κ' οἱ πατέρες σου, κ' ἡ ἀφεντεῖά σου ἀκόμα, τὴν τρομαρῆ τὴ δύναντη αὐτῆς τῆς μικροῦτσικῆς σφίγγας, καὶ ἀκόμα θαρρῶ πὼς δὲν τὴν

νας της, ώστε και οι δικοί μας της σκαρώνουνε γλαφυρότατα γράμματα στην υπερκαθαρεύουσα ακατά των ίλεεινών μισθάρων, των διαφθορών της γλώσσας», όπου υπογράφονται φαρδεια-πλατεια οι ίδιοι. Κ' ή «'Εσπερινή» τὰ παίρνει για πράσινο χαβιάρι, και τὰ δημοσιεύει ἀλαλάζοντας, όπως βλέπει κανείς στον αριθμό της 82 τὸ γράμμα ἀφιλογενῶν ἐξ 'Αιδινίου 'Ελληνοπαίδων.

ΜΑΣ γράφει ἀπὸ τὸ 'Αϊντίνι της 'Ανατολής «'Ενας ἀστοιχείωτος νεανίσκος» πολλὰ νόστιμα, και λυπούμαστε πὸ δὲν ἔχουμε τόπο νὰ τὰ βάλουμε δια, για τὴν «'Αμάθεια» της Σμύρνης, πὸ μ' ἕνα της ἀρθράκι «Οἱ Προκοῦστοι της Γλώσσας» στὸν ἀριθμὸ 9524, κόβει τὰ κεφάλια της «Φοιτητικῆς Συντροφιάς» και κάθε μαλλιαροῦ, και μονάχα ἀφήνει τὰ ρουθούνια μας για νὰ μυρίζονται ἀνθη ποιητικά, όπως αὐτὰ ἐδῶ πὸ ποιῶ ὁ συντάχτης της κ. 'Υπερίδης :

*«Τριτα' ἀνέλαμψεν ἤως
και καλλιτέχνης ὁ Θεὸς
γλυφίδα δράττει
και ἀπὸ μάξης ἀπαλῆς
εἰς ἐνδοχεῖς περικαλλεῖς
τὰ ἀνθη πλάττει.»*

ΛΕΓΑΜΕ νὰ μὴ σὰς ἐνοχλήσουμε πιά με τὸν κ. Μιστριώτη, μὰ εἶναι τέτοιο γλέντι ὁ λόγος πὸ ἐβγαλε στὸ Φιλολογικὸ Σύλλογο («'Νέα Πατρίς», ἀριθ. 91), ὡστε δὲ μπορούμε νὰ μὴ σὰς σεβρίζουμε μερικὰ μεζεδάκια. Καὶ τί δὲν εἶπε ὁ σοφὸς καθηγητῆς για τοὺς ἀπαισίους χυδαῖζοντας. Εἶπε πάλι τὸ «γλυτωσάρη» του και τὴν «Κεχρὶμπάρα» του, θυμήθηκε και τὸν κειρὸ πὸ ἀεκινδύνευσε νὰ ριφθῆ εἰς τοῦ δεσμοτηρίου τὸ φθισιῶδες δωμάτιον, ἀλλὰ, λέει, δὲν ἐδίστασα νὰ κηρύξω ὅτι οὐχὶ εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἀλλὰ και εἰς τὸν Τάρταρον ἐὰν ριφθῶ, θέλω ἐξέλθει ὡς 'Ερινὸς τῶν φρενῶν (πολύ σωστά!), ἵνα τιμωρῶσω τοὺς διαδόχους τοῦ 'Ορέστου. 'Η τλήμων ἑλληνικὴ φυλὴ ἔσχε πολλοὺς ἀλλοφύλους μητραλοῖας (ἀφοῦ εἶναι ἀλλόφυλοι, πὸς εἶναι μητραλοῖαι; — δὲ μὰς λέει ὁ σοφὸς καθηγητῆς), ἀς μὴ στρατολογηθῶσι τοιοῦτοι και ἐκ τῶν ἡμετέρων δημοφύλων.»

Και παρακάτω : «'Ηθελε δ' εἶναι κίσχρον και ἀπαίσιον, εἰ ἡμεῖς οἱ δημιουργήσαντες τὸν κάλλι- στον τοῦ φωτὸς θεόν (τὸν 'Ελληνικὸν 'Ηλιον), ἐμέ-

νομεν ἐν τῷ σκότει.» Ποιὸς τὴ χάρη μας, κύριε καθηγητῆ, ἀφοῦ δημιουργοῦμε και θεοὺς !

Λέει ὁμως και μιὰν ἀλήθειαν : «Μὴ πειθώμεθα ἐκεῖνοις, οἵτινες ἀποκρίνονται ὅτι εἶναι τῶν ἀδυνάτων, ἵνα γλώσσα οὕτω τελείως διαμορφωθείσα (ἡ Μιστριώτειος) ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν προτέραν ἡμιβάρβαρον. Οἱ τοιοῦτοι ὑποκρίνονται, διότι μὴ ἔχοντες τὸ ψυχικὸν σθένος, ὅπως ἀγωνιθῶσι πρὸς τὸν κίνδυνον, λέγουσιν, ὅτι οὗτος δὲν πρόκειται οὐδ' εἶνε φοβερός.» — Μ' ἄλλα λόγια, τὸν ἔχει κόψει κρύος φόβος τὸ σοφὸν καθηγητῆ για τὸ ζήτημά του. Γι' αὐτὸ κ' εἰμῆς τὸν ἀφήνουμε τώρα νὰ κίτρινησῇ σὰν τοὺς αὐτοφρεῖς κρόκους, οὓς ἔδρεψεν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ Σηρακλίου, για νὰ χάριση στοὺς Πολίτες λογάδες.

ΝΑ κ' ἡ καλὴ ὄψη της «Μιστριώτειος ἐκστρατείας ἐπὶ τὴν 'Επτάλορον». Σ' ἕνα του ἀρθράκι τὸ «Θάρρος» της Πόλης (26 τοῦ Μᾶη, ἀριθ. 262) γράφει κοντὰ στὰ ἄλλα λογικώτατα :

«Καυμένα ὄφρικια(!) 'Εν μόνον ἐξ αὐτῶν μαζί με ἐν γεῦμα ἤρκεσε δια νὰ κηρυχθῶν φράσεις αἰτινες τὸν μὲν Πατριάρχην ἐγελοιοποίησαν δυστυχῶς, δια δὲ τὸν κ. Μιστριώτην ἐνέδειξαν τὴν μεγάλην ἀρχὴν καθ' ἣν ἀδει τινὰ γράμματα μεθεῖν και κηθόντα νοῦν...»

«Καλὰ θὰ κάμῃ ὁμως ὁ Πατριάρχης μας νὰ σπύσῃ νὰ τοῦ ἀφαιρῶσῃ τὸ ὄφρικιον, διότι ὠρισμένως ὁ κ. Μιστριώτης δια νὰ ἀποπληρώσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ὄφρικίου θὰ κηρύξῃ και ἄλλα πράγματα ἴσως, τὰ ὅποια και τὸν Πατριάρχην θὰ γελωτοποιήσουν πλειότερον και τὸ 'Εθνικὸν Πανεπιστήμιον θὰ χαρακτηρίσουν ὡς φρενοκομεῖον.»

ΠΑΕΙ και ὁ καημένος ὁ Καρβασκαρὸς με τὴν ἀρματωλικὴ του λεβεντιά. Τὸ ἄξιο Δημοτικὸ του Συβούλιο τὸν ἐξεβαρβάρωσε και τὸν ἔκανε 'Αμφιλοχία, γιατὶ ἔτσι «εἶχεν εἰσηγηθῆ πρὸ δύο ἐτῶν ὁ ἀντισυνταγματάρχης κ. Μ. Γερογιάννης», θέλοντας ἴσως νὰ τιμῆσῃ κανένα ρηξικέλευθον ἐπιλοχία του. Καὶ τώρα για τὴν πατριωτικὴ του αὐτῆ πρωτοβουλία τὸν κάμνε οἱ κκ. Σύβουλοι και ἀμέλος ἐπίτιμον της 'Αμφιλοχίας και δημότην τοῦ δήμου 'Αμβρακίας». — 'Αμπρακίας τὸ λέει και ὁ Θουκυδίδης, βρὲ ἀνάττικοι !

'Ο κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος, γράφοντας στὴν «Πανακοθήκη» του για τὴν «'Αντιγόνη» πὸ παρα-

στάθηκε στὸ «Βαριετὸ», βροτοκλάζει : «ἢ μετὰ φραξίς τοῦ κ. Μένου μαλλιαρῆ, γελοιοποιούτα εἰς τινὰ μέρη τὸ Σοφοκλείου ἀριστοῦργημα, τὸ ὅποιον παρ' ἑλὴν τὴν διχτυλοπανιζομένην ζωντανότητα τῶν λέξεων, ἐφκίνετο ἐνικχοῦ φέρον βλαχόκκλταες». 'Ο ἴδιος μὰς λέει παρακάτω πὸς τὸ δρᾶμα τοῦ κ. Τιμ. 'Αμπελά, ἡ «'Αἶνα Δράκκ», εἶναι «γεγραμμένον εἰς ὠρχίαν ἀπλὴν και ῥέυσταν γλώσσαν» — φυτικά τὴν καθαρεύουσαν.

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Σ' ἕνα φίλο, στὰ ξένα)

'Αθήνα, 10 τοῦ Θεριστή.

'Ηρθε λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἑυρώπη ὁ Βασιλιάς. Στὸ σταθμὸ, ἀξιωματικοὶ οἱ παρτάξη — δύο τους παρὰ λίγο νὰ σφραγίσουνε για τὰ προσωπικά τους ἐπικρατατικά — και κοσμάκης για τὴν ὑποδοχῆ. Πήγανε νὰ ξεζέψουν και τᾶλογα νὰ σύρουνε τὰμάξι ὡ; τὸ παλάτι. Εἶπε και δύο λόγια συγκινητικά ὁ Βασιλιάς. Πρακτηρήθηκε ὁμως πὸ δὲν ἔδωκε τὸ χεῖρ τοῦ Ζορμπᾶ. Τὴν ἄλλη μέρα, τραπέζι στὸ παλάτι, και ὁ Ζορμπᾶ; ἀδιάθετος δὲν πῆγε. 'Ετσι, ἀναψε στὰ καθημερινὰ τὰ φύλλα ἡ ὑπουργικὴ κρίση. Καὶ τί δὲ γράψανε ! Πὸς μιὰ συντροφιά ἀξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικῶ ἠέλουν τὴν ἀποπομπή του ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο πὸς ὁ Ἀρχηγὸς τηλεγράφησε τοῦ Θεοτόκη, και αὐτὸς τοῦ ἀποκρίθηκε πὸς δὲν κάνει νὰ δημιουργήσῃ κρίση' ὕστερα ξεκαθάρισε πὸς θὰ φύγῃ ὁ Ζορμπᾶς, γιατὶ δὲν τᾶρεσαν ὅσα προτείνουν οἱ μέραρχοι για τὸ στρατό. Τὴν ἴδια μέρα ὁ Ζορμπᾶς ἀνέθηκε στὸ παλάτι, συνεργάστηκε με τὸ Βασιλιά, κ' ἡ παρτίτην ξεθόμνε, — ὄχι ὁμως και δίχως νὰ χυθῆ μελάνι με τὸ «'Ανάγκη Ἐλικρινεῖς» πάλι και τᾶλλα δημοσιογραφικά τερτίπια τοῦ περασμένου κειμῶνα, πὸς θέλανε νὰ ποδείξουνε τάχα πὸς δὲν πέφτει ὁ Ζορμπᾶς, γιατὶ δὲν ἔχει διακίωμα κανένας νὰ τὸν πᾶψῃ, πρὶν ἔρθῃ ὁ κειρὸς και ἡ 'Εθνικὴ συνέλεψη.

Τέλος πάντων, με τὴ φραξία τούτη, θὰ ξεχνούσε ὁ κόσμος ἐδῶ και πὸς ὑπάρχει Κρητικὸ ζήτημα, ἂν ἀπόξω δὲν τὸ θυμίζανε τὰ τηλεγραφήματα : πότε πὸς ὁ Δίλκε πῆρε, σὰν πάντα, φιλοδίκαια τὸ μέρος της Κρήτης σὲ μιὰ συζήτηση στὴν 'Αγγλικὴ Βουλὴ πότε πὸς πρότεινε ἡ 'Αγγλίαν νὰ

καλονοιώθει ὁ νοῦς σου. Καὶ για νὰ τὴν καλονοιώσῃ, ἔλα νὰ σοῦ καθίσω αὐτὸ τὸ στερνὸ μου τὸ κεντρί, νὰ τρέψῃς κατόπι τὸ μάγουλό σου και νὰ με θυμάσαι :

Σὰ σκορπιστῆ αὐτῆ ἡ ἰδέα, πὸς τὴ λὲν κάτι πὸς δὲ σοῦ τὸ φανερώνω νὰ μὴ σοῦ κατέβῃ και ξαφνικὸ, ἀρχίζει και ἀνάθει μεγάλη φλόγα μέσα στὴς τυρνανισμένες καρδιές, πὸς ἔσο τὴ φυσάει, ἄλλο τόσο μεγαλύτερη ἐκείνη. Κι ἀλλοῖμονο τότε στὸν τυρναννο, σκεδὸς παρατυρναννοῦς και στὰ τυρναννοῦλα. 'Ενας ἕνας θὰ πέφτουνε σὰν τσουρουφλιασμένες μύγες στὴ φωτιά και θὰ καίγονται. Καὶ σὰν καγόνε, και ξεδρωμῆσῃ ὁ κόσμος, τότες πέφτει οὐράνια βροχὴ ἀπὸ πάνω, και σβύνει ἡ φωτιά, και φυτρώνει χορτάρι, και πρασινίζει ὁ κόσμος, και γίνεται χαρὰ Θεοῦ, κ' ἔρχονται οἱ γραμματισμένοι και γράφουν ἱστορίες, τί λογῆς πῆγε μιὰ φορὰ ἕνας Μεγάλος Τυρναννος νὰ σβύσῃ μιὰ μεγάλη φωτιά, και τσουρουφλίστηκαν τὰ φτερά του, κ' ἔπεσε μέσα, και χάθηκε ἀπὸ τὸν κόσμο μιὰ για πάντα, και κείνος, κ' οἱ παρατυρναννοῦς, και τὰ μικρὰ τυρναννοῦλα.»

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΦΥΛΛΑΔΑΣ

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

GEORGE MEREDITH*

'Υστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν πρένθιση ἄς ἐρθοῦμε πίσω στὸ σκοπὸ μας. Εἶπαμε τί γενικὸ χαραχτήρα ἔχει τὸ ἔργο τοῦ Meredith. 'Όσο και ἂν εἶναι πλούσιο, πάντα ὁμως μένει ἀπλὸ με τὸν ἴδιο σκοπὸ και σ' αὐτὴν τὴν ἀπλότην βρίσκεται ἴσα ἴσα ἡ δυσκολία του. 'Ο σκοπὸς τοῦ συγγραφέα φαίνεται σ' ἕνα του γραφτὸ : «...σκέπτομαι, λέει, πὸς ἡ ἀληθινὴ χρῆση της ζωῆς, τὸ μόνο μυστικὸ της, εἶναι νὰ στρώνη κανεῖς τὸ χῶμα για νᾶναι καλλίτερο σ' ἐκεῖνους πὸς θάρθουν ὕστερ' ἀπὸ μᾶς' τὰ ἔργα μου τὰ κρίνω ἐλαττωματικά και με χωρὶς καμμιὰ ἄλλη ἀξία ἐκτός πὸς δειχνουν κ' εὐκολύνουν αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Τὸ βαθύ γνώρισμα τῶν ὁμοίων μας, ἡ διάκριση τῶν νόμων της ζωῆς, αὐτὰ δὴνῶνε στὸ μεγάλο πολιτισμὸ. Μοῦ φαίνεται πὸς τὸ μυθιστόρημα ἐκθέτοντας και ζωγραφίζοντας τὴ φυσικὴ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ σ' αὐτὴ τὴν προετοιμασία τοῦ ἐδάφους για καλλίτερο δρόμο...» Σ' αὐτὸ

*) 'Η ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο.

πὸς γράφει ὁ ἴδιος φαίνεται και τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἔργου του. Κάποια σχέση τὸν συγγενεῖ με τὸν Stendhal και τὸν εἰσφέρει στὸ νατουραλιστικὸ μυθιστόρημα. Μ' αὐτὸ ὁμως δὲ θὰ πῆ πὸς ὁ Meredith εἶναι εἴτε ῥωμαντικὸς εἴτε καθαρὸς ρεαλιστῆς, εἴτε νατουραλιστῆς. Πρῶτα-πρῶτα ῥωμαντικὸς, με τὴν ἀποφυγὴ κάθε αἰσθηματικῆς διάχυσης, πούχει, δὲν εἶναι. Πάλι ἡ γλώσσα του, οἱ μορφές του, τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἔργου του γενικά, τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸ νατουραλισμὸ. 'Ρεαλιστῆς εἶναι περισσότερο γιατὶ στὴν πραγματικὴ ζωὴ ἐκπλῶνεται τὸ ἔργο του παίρνοντας τὸ κάθε τι στὴν ἀληθινὴ του μορφή, μὰ και πάλι με ὁλωσθιδίου ἰδιαίτερο, ὑποκειμενικὸ ἂν θέλομε, τρόπο, ἀλλὰ με στερεὴ πάντα βάση στὴν πρακτικότητά του. Γι' αὐτὸ μερικοὶ κριτικοὶ λένε πὸς μοιάζει με τὸ Σκίξπηρ. Φοβοῦμαι πολὺ αὐτὴς τὴς ὁμοιότητες, γιατὶ τὸ γιγαντινὸ ἐκεῖνο μυκλὸ τοῦ ποιητῆ της «Tempest» με κάνει νὰ χάνω και τ' αὐτὰ και τὰ καλάθια, κατὰ τὴν παροιμία. Βέβαια ὁ Meredith εἶναι ἀνατόμος βαθύς της ἀνθρώπινης ψυχῆς, μπαίνει και αὐτὸς βαθειὰ στὴν ἐξέταση τοῦ παθους, ἀλλὰ με τὴ διαφορὰ πὸς αὐτὸς ἐξετάζει μόνο μιὰ μορφή, ἕνα ἐσωτερικὸ χαραχτήρα ἢ μιὰ δυνατὴ αἰσθησι, μὰ χωρὶς ἐκεῖνο τὸ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΟΚΡΙΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Φίλε Νουμά,

Διαβηθαίω τόν κ. Μανώλη Καλομοίρη, μουσικό, ότι εδιάβασα με πολλή προσοχή και αμεροληψία τὰ ὅσα ὡς τώρα ἐγράφτηκαν στο «Νουμά» και ἄλλου για τὸ ζήτημα τοῦ Ὁδείου, με ἰδιαιτέρη δὲ προσοχή και αμεροληψία εδιάβασα και τὰ δικὰ του. Δὲν εἴμπορῶ ὅμως νὰ πῶ ἄλλο τόσο για ὄσους εδιάβασαν ἢ δὲν εδιάβασαν και ἐκριναν τὰ ὅσα ἐγραψα πρὸ καιροῦ ἐγὼ και τελευταία ὁ κ. Ἀξιώτης για τὸ Ὁδεῖο. Σ' αὐτὸ τὸ θέμα, βέβαια, χρειάζεται μιὰ πολὺ πλεὶ ἐυρύτερη συζήτηση ἀπὸ ἐλεῖνη πού θὰ μοῦ ἐπέτρεπεν ὁ ἄλλος τοῦ «Νουμά», συζήτηση, πού ἐλπίζω θὰ γίνη μιὰ ὄχι πολὺ μακρυνὴ ἡμέρα.

Ὡς τόσο, ὅτι ἐδῶ τώρα εἴμπορῶ νὰ κάνω εἶνε τὸ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχαριστήσά μου πού ὁ κ. Βάρβογλης πρῶτα και ὕστερα ὁ κ. Καλομοίρης (ὄχι στο πρῶτο του ἄρθρο, ἀλλὰ στὰ κατόπι) συμφωνοῦνε μαζί μου στο ὅτι τὸ Ὁδεῖο δὲν ἐχτελεῖ τὸν προορισμὸ του, εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι, ἂν ὁ κ. Καλομοίρης, π. χ. ἔμενε στὸν τόπο μας για κάμποσο καιρὸ και ἐμελετοῦσε εἶτι βαθύτερα τὰ πράγματα, θὰ ἔλεγε πῶς ἦσαν λίγα ὅσα ὡς τώρα εἶπαμε ἐμεῖς για τὸ Ὁδεῖο. Εἶμαι δὲ ἀκόμα βέβαιος ὅτι θὰ ἐσυμφωνοῦσε και με τὸν κ. Ἀξιώτη σ' ὅσα στή φυλλάδουλα του ἐγραψε, ἂν τὰ διάβαζε καλλίτερα, γιατί ἐγὼ, πού τὰ διάβασα πλεὶ προσεκτικὰ, ἐκατάλαβα σὲ πολλὰ, ὀλωσθιόλου διαφορετικὰ πράγματα ἀπὸ ὅ,τι κατάλαβεν ὁ κ. Καλομοίρης.

Ὁ κ. Ἀξιώτης και ἐγὼ εἶχαμε πάντα τὴν ἰδέα ὅτι τὸ παλῆ Ὁδεῖο, ἀκολουθώντας ἕνα φυσικὸ δρόμο, σύμφωνα με τὸν βαθμὸ τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐποχῆς του, θὰ φτάνε με τὸν καιρὸ σ' ἕνα φυσικὸ τέρμα προόδου και ὄχι σὲ ψεύτικο ὅπου ἔφερε τὸ μουσικὸ κοινὸ ἢ ἔξω ἀπὸ κάθε αἴσθημα και κάθε λογικὴ πορεία τοῦ ὑπὸ τὸν κ. Νάζο Ὁδείου.

Ὡς δείγμα τῆς ὀρθῆς ἀντίληψης τῶν παλῶν μορφωτῶν τοῦ Ὁδείου (πού εἴζεραν τὸν Βετχόβεν), ὁ κ. Ἀξιώτης ἀνάφερεν, ἀκολουθώντας μιὰν ἱστορικὴ σειρά και ἕνα ἱστορικὸ πνεῦμα, τὰ ἄπλά ἐκεῖνα και εὐληπτα ἐργα, πού ἦσαν τῆς πρώτης ἀνάγκης σ' ἕνα κοινὸ πού, καθὼς λείει ὁ κ. Ἀξιώτης, πρὶν μάθη νὰ διαβάξη, ἔχει ἀνάγκη νὰ μάθη πρῶτα νὰ συλλαβίξη.

Meredith δὲν κριτικάρει τὸ ἐργὸ του ἀλλὰ ἀντικειμενικὰ, νὰ πύμε, τὸ συνθέτει. Μὰς ἀραδιάζει τὰ στοιχεῖα τῆς πραγματικότητος, βελονιές μικρὲς και πολλὲς φορές ἀσύλληπτες, κι ἀφήνει στή δική μας ἀντίληψη νὰ φροντίσουμε για τὸ νόημα. Ἡ τέχνη του εἶναι γεμάτη περιπλοκὲς, σὰν τῆ ζωῆ. Κάποτε φαίνεται σὰν περιτολόγος γράφοντας ἀκατανόητες φλυαρίες, ἀλλὰ και πάλι ὅλα του μὰς βοηθοῦν στο ζήτημα τῆς ἀλήθειας πού κυνηγᾷ. Καθε πρόσωπο, χωρὶς νὰ μὰς συστηθῆ, σκάνεται σιγά-σιγά ἐμπρὸς μας ἕξω μ' ἀληθινὸ και βγαλμένο ὕστερ' ἀπὸ βαθύτατη παρατήρηση τῆς ζωῆς. Σ' ὅλα αὐτὰ μιὰ πρωτότυπη ἀντίληψη και μιὰ ξεχωριστὴ ἀνεξαρτησία μὰς ξαφνίζουνε. Πρέπει πρῶτα νὰ καταλάβουμε— ἐμεῖς οἱ ξένοι τουλάχιστον— τὴ δύσκολη μὰ καλοκάμων γλώσσα, νὰ συνθέσουμε στήν τέχνη του και νὰ ὑποταχτοῦμε στοὺς τρόπους τοῦ συγγραφέα, γιατί αὐτὸς δὲν κοιτάζει νὰ ὑποταχθῆ στή θέλησή μας ἢ σὲ κοινὸς κανόνες, ἀλλὰ δικούς του ρυθμούς δημιουργώντας μὰς τραβάει πίσω ἀπὸ αὐτούς. Στὸ σύνολό του μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν παρομοιάσῃ κάπως με τοὺς γάλλους *décadents*. Ἐκεῖνος ὁ πρόλογος τοῦ *Egoïst* μερικὲς του παρατήρησεις στήν *Diana of the Cross-*

Βέβαια, σ' ἕνα τέτοιο κοινὸ, ὅπως πολὺ καλά λείει και ὁ κ. Καλομοίρης, θὰ ἦταν μωρὰ νὰ ἀρχίζε κανεὶς με τὴν Ἐνάτη τοῦ Βετχόβεν και με τὸν αὐστηρὸ κλασικισμό, ὅπως ἔκανεν ὁ κ. Νάζος, σ' ἕνα milieu δὲ ντιλεταντιστικὸ, ὅπως ἐκεῖνο πού ἐκαλλιέργησε και ἐμόρφωσε τὸ νέον Ὁδεῖο.

Και τοὺς καρποὺς αὐτῆς τῆς ἀπότομης και ἀκαίρης δαιτίας τοὺς ξέρουμε δυστυχῶς.

Ὁ κ. Ἀξιώτης τώρα, ἐξακολουθώντας λείει ὅτι βέβαια δὲν θὰ ἦσαν τὰ εὐκολονόητα αὐτὰ ἐργα ἢ διαρκὲς τροφή τοῦ Ὁδείου, ἀλλὰ θὰ προετοίμαζαν σιγά, σιγά, και ὄχι ἀπότομα τὴν ἀφίξι τοῦ κλασικισμοῦ, πού εἶνε ἀπαρτίτητη μορφωτικὴ βάση σὲ μιὰ ὀρισμένη ἐποχῆ, και για τὸν πλεὶ πρωτογενῆ μουσικῶς λαὸ τοῦ κόσμου.

Ὁ κ. Καλομοίρης τώρα, φαίνεται σὰν νὰ θέλῃ νὰ βάλῃ με τὸ σταυρὸ στο στόμα τοῦ κ. Ἀξιώτη, πράγματα πού δὲν θὰ ἐπετρέπετο νὰ τὰ ἔλεγε οὔτε ὁ πλεὶ ἀπειρος στή μουσικὴ. Και εἶνε ἀληθινὰ ν' ἀπορήσῃ κανεὶς, πῶς ἕνας μουσικὸς, τελειόφοιτος Ὁδείου, σὰν τὸν κ. Καλομοίρη, ὁ ὅποιος βέβαια ξέρει πολὺ καλά ὅτι σὲ κάθε Ὁδεῖο τοῦ κόσμου μιὰ εἶνε ἡ πορεία και ἕνα ἀπάνω κάτω κι' ἀναλλοίωτο τὸ πρόγραμμα τῶν μελετωμένων και ἐκτελουμένων ἐργῶν, μέσα πάντα και γύρω στὸν κλασικισμό, πῶς εἶνε δυνατόν, λέγω, νὰ φαντασθῆ ὅτι ἕνας ἄλλος συναδελφός του, διπλωματοῦχος ἐνὸς γιουδηπτε εὐρωπαϊκοῦ Ὁδείου εἴμπορεῖ νὰ πῆ ὅσα αὐτὸς ἐφαντάστηκε ὅτι εἶπεν ὁ κ. Ἀξιώτης. Ἄς με συγχωρήσῃ ὁ κ. Καλομοίρης νὰ τοῦ πῶ, ὅτι αὐτὸ εἶνε ἀληθινὰ, πολὺ ἀστεῖο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΕΛΕΤ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΗ

Φίλε «Νουμά»,

Μοῦναι, με τὴν ἀλήθεια, ἀδύνατο νὰ μπορέσω με δυὸ λόγια νὰ σοῦ περιγράψω τὴ συγκίνηση, τὴ χαρὰ και τὸ ξαραθύμημα πού μὰς ἐπικσε ὄλους δῶ πέρα με τὸ γλυκὸν ἀντίλαλο τῆς προκήρυξης τῆς Ἐφορίας τοῦ πρότυπου Σκολείου μας.

Συντροφικισμένοι ὄλοι μες στο σκλονάκι τ' Ἀδερφάτου μας «Γλώσσα και Ζωὴ» μ' ἕνα παράξενο ἐνθουσιασμὸ τὴ διαβάταμε και τὴν ξαναδιαβάταμε. Νὰ μὰς ζήσουν, νὰ μὰς πολυχρονίσουν οἱ ἀληθινοὶ σωτήρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶτανε τὰ μόνια χρονοκροτήματά μας. Μπραβο τοὺς! Ὁ Θεὸς νὰ τοὺς πολυ-

ways μὰς ζυγώνουε πολὺ στο Mallarmé. Ἡ ἀνάυσή του πάλι κ' ἡ βαθειὰ του ψυχολογία μὰς φέρνουν, ὅπως εἶπαμε και παραπάνω, πρὸς τὸν Beyle. Αὐτὰ τὰ δυὸ ἐργα του, ὁ *Egoïst*, και ἡ *Diana of the Crossways*, ἀρχίζουε με ἀκατανόητες φράσεις πού μόνο αὐτὲς θὰ φταναν για νὰ μὴ μὰς ἀφήσουν νὰ τὰ τελειώσουμε. Πουθενὰ δὲ γίνεται σύσταση— ὅπως τίς περισσότερες φορές τουλάχιστο— τῶν προσώπων του και τὸ ἐνδιαφέρο μας δὲν ξεσηκώνεται ἀπὸ τὰ μικρὰ του ἐπεισόδια. Μικρὲς-μικρὲς λεπτομέρειες περνοῦν ἀπὸ μπροστὰ μας σὰν κινηματογραφικὸ θέαμα κ' ἡ μιὰ δέχεται τὴν ἄλλη. Συνάντητες, περιπάτοι, παρατήρησεις, ἐρχονται τὸ ἕνα κοντὰ στ' ἄλλο μόνο και μόνο για νὰ εὐκολοῦν, για νὰ προκαλέσουν τὴν κουβέντα πού εἶτι προχωρεῖ ἀθάστα. Ὁ διάλογος μὰς φανερώνει τίς ψυχές, κι ὅταν ἔρθῃ στιγμὴ πού ὁ συγγραφέας νομίζει πῶς τὰ πρόσωπα φαίνονται ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ λόγια τους, τὸ μυθιστόρημα τελειώνει....

Στὸ Meredith δὲν πρέπει νὰ περιμῖνουε νὰ ανακαλύψουε καινούργιες ἰδέες, γιατί ἄλλωστε αὐτὸ δὲν εἶναι και ἐργὸ τοῦ μυθιστοριογράφου. Πρέπει πὸ πολὺ νὰ ἐξετάζουε τὴν ἐνέργεια πού δείχνουν τὰ πρόσωπα και νὰ κοῦμε τὴ γλώσσα πού χυοῦν τὰ

πάνε κι ἄλλα πολεμικὰ στὰ Χανιά: πότε πῶς υἰοθέτησε τὴν πρόταση ἡ Γαλλία, κ' ὕστερα πῶς ἡ Ρωσία εἶπε νὰ ξαναγίνη ξενικὴ κατοχή. Εἶπανε ἀκόμα και πῶς οἱ Δυνάμεις θὰ παύησαν νὰ ζανασηκωθοῦν τούρκικες σημαῖες στὰ Κρητικὰ λιμάνια.

Ὡς τόσο, ἡ Τουρκία φοβέριζε πῶς θὰ συμμαχήσῃ και με τὴν Ἀουστρία για νὰ μὴ χάσῃ τὴν Κρήτη, και καλοῦσε στὰ ὄπλα μιὰ ταξιαρχία ρεδιφιδων νὰ φυλάξῃ τὰ θεσσαλικὰ σύνορα. Και τὸ μπυκοτάρισμα, καλμαρισμένο τώρα στή Σμύρνη, εἶπαιρε κ' εἶδνε στήν Πόλη, στο Μαρμαρᾶ, στή Θεσσαλονίκη. Διάβασα και πῶς ἀναγκάστηκε μιὰ ἑλληνικὴ ἔταιρεία νὰ σηκώσῃ τούρκικη σημαία στὰ βαπόρια της για νὰ δουλεύουε στὰ τούρκικα λιμάνια. Και μ' ὄλο πού ἡ Πύλη εἶστελε μηνήματα στις ἐπαρχίες νὰ ἡσυχάσουνε πιά, μ' ὄλο πού οἱ Νεότουρκοι ἀρχισαν νὰ τρώγουετα συναμεταξύ τους, τὰ πράματα πῆρνε ἄσκημο δρόμο, τόσο πού ἐπιτέλους ἀποφάσισαν οἱ 4 Δυνάμεις νὰ τρίζουε τὰ δόντια τους στήν Πύλη για τὴν ἀνώμαλη κατάσταση.

Για τὴν ὄρα, τὸ Κρητικὸ φαίνεται πῶς εἶτι θὰ πάῃ: για νὰ μὴ γίνουε χειρότερα θὰ μαζωχθῆ σὲ λίγο ἡ Ἐθνοσυνέλευση, ὅπου θὰ πάνε κ' οἱ Μουσουλμάνοι πληρεξούσιοι δίχως ὄρο, νὰ διορίσῃ νέα Ἐχτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ—εἶτι πρόσωπα, μ' ἀπ' ὄλα τὰ κόμματα. Κ' ἐμεῖς θὰ μεῖνουε με τοὺς ἐπαίνους τῶν «Τάιμς» για τὴν εἰρηνικὴ μας στάση, με τίς φοβέρες τῆς Τουρκίας, και με τίς βρισιές τῆς Ρουμανίας για ἕνα ἐπεισόδιο πού γένηκε σὸν Πειραιᾶ ἀπὸ τοὺς βαρκάρηδες ἀπάνω σ' ἕνα ρουμανικὸ βαπόρι, και με τὴν περίφημη ἐκκαθάριση.— Ἀλήθεια, παραλίγο νὰ τὸ ξεχάσω: γένηκε κάποιον ξάφρισμα στὰ ὑπουργεῖα τῆς Παιδείας, τῶν Ἐσωτερικῶν και τῶν Οἰκονομικῶν, κλάψαν ὄσοι παυτήκανε, και ὁ κόσμος δὲν ἀλλάξε τὴν ὄψη του.

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (με εἰκόνες τοῦ κ. Ν. Δύτρα).

—Ἡ ΚΑΡΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (με εἰκόνες τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στή Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτὶ και εἶναι καλλιτεχνικὰ δεμένο. Πουλιέται στο βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» ὄρ. 3, 50.

φεβερὸ και λάγνο ἀγκάλιασμα πού κάνει ὀλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ὁ Σαίξπηρ. Ὁ Meredith ἀπλώνεται στο ξισκάλισμα τοῦ ἀνθρώπινου χαρακτήρα, τῆς εὐαισθησίας, τῆς κακίας, ἀλλὰ παίρνοντας, με ἰδιαίτερη, ὅπως πάντα, τέχνη, τὴ ζωὴ σὸν ἴσιο μόνον δρόμο της και μόνον τὸ φυσικὸ της κύλισμα περιγράφοντας.

Διαβάζοντας κανεὶς τὸ Meredith πρέπει, καθὼς εἶπαμε, νὰ παραβλέψῃ αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, νὰ πύμε, τοῦ ὁμοιομορφου, γιατί ἴσα-ἴσα τὸ ἐργὸ τοῦ Meredith μὰς ἀναγκάζει, ἂν θέλουε νὰ τὸ νοιώσουε, νὰ τὸ παραβλέψουε αὐτὸ. Ἡ ἐνέργεια σ' αὐτὸ δὲν εἶναι πυκνομαζωμὴν γύρω ἀπὸ μιὰ *intrigue*, και τὰ πρόσωπα δὲ φαίνονται σὰ νάταν ἀπάνω σὲ ζωγραφιά. Μῖνα σὲ πολλὰ γυρίσματα κι ἀπειρες ἀναλυτικὲς λεπτομέρειες ἀφίνεται, σ' ἐκεῖνον πού διαβάξῃ, νὰ βρῆ τὸ θέμα, πού ὀλένα ξεφεύγει, και νὰ στύλωσῃ τοὺς χαρακτήρες. Πρέπει κανεὶς νὰ μαζέψῃ αὐτὰ τὰ μικροπράματα, τὴν κίνηση, τὰ λόγια, κι ἀπ' αὐτὰ ὄλα νὰ νοιώσῃ τὸ σκοπὸ τοῦ συγγραφέα. Ὁλόκληρο αὐτὸ τὸ ἐργὸ εἶναι μιὰ σύνθεση με παρατήρησεις και συλλογισμοὺς πού ὄλα μαζί σὰν πυραμίδα καταλήγουε σὲ μιὰ ἀληθινὴ κορυφή και σ' ἕνα ἀπλό σκοπὸ. Ὁ ἴδιος ὁ

δυναμώνη. Πάντα δουλειά, πάντα κουράγιο νάναι τὸ πρόγραμμά τους. "Ας τὸς φαρμακὼν κάθε σκολαστικισμὸς μ' ὅσα μέσκα θέλει. Τὰ φαρμακία σὲ τέτοια κορμιά δὲν κάνουν παράδες. Τοῦ κάκου τὸς πολεμοῦνε. Τὸ ἔργο τους εἶναι ἱερό, εἶναι πατριωτικὸ, εἶναι γιγαντινὸ, γιατί τὸ στεφανώνει ἡ ἀλήθεια κ' ἡ ζωὴ, κὶ ὄχι ἡ ψευτιά κὶ ὁ μαρκασμὸς. Ἦθελα νὰ τοὺς γνωρίσω, νὰ τοὺς φιλήσω τὰ χέρια, νὰ τοὺς προσκυνήσω τὰ σφά τους κεφάλια πὸ μᾶς ἐβγαλαν μιὰ τέτοια ἀπόφαση.

Αὐτὸ τὸ Σκολεῖο μὲ βία τὴ γλυκειά μας δημοτικὴ γλῶσσα εἶναι πὸ ἡ ἀνοιχτὴ πρᾶματι τὰ μάτια κείνων πὸ γυρίζουν νὰ βροῦν τὴν αἰτία τῆς κακοδαιμονίας μας. Αὐτὸ τὸ Σκολεῖο θάβαι ὁ φάρος πὸ θά φωτίσῃ δλόγλουκ τὴν ἀνάσταση τοῦ πολυθασανισμένου λαοῦ μας. Αὐτὸ τὸ Σκολεῖο θάβαι τ' ἀπονο καρφὶ πὸ θάμπη μιὰ γιὰ πάντα μὲς σὸ μάτι τῶν καλοθελητῶν μας. Κάθε Ρωμῖος πὸ πονεῖ τὴν πατρίδα, κάθε πατέρας πὸ θέλει νὰ δῆ μιὰ μέρα τὸ παιδί του ὄχι ἀποθλακωμένο, παρὰ ποτισμένο μὲ τὰ καλλίτερα βοτάνια τῆς ἀληθινῆς μόρφωσης, ἄς ὑποστηρίξῃ αὐτὸ τὸ Σκολεῖο. Σεις οἱ δασκάλοι πὸ τὸς χρόνια βραχνίζετε κὶ βασανίζετε ἀλύπητα τὸςα παιδιά, ἀφήστε πιά κατὰ μέρος ντροπὲς κὶ φόβους κὶ πέστε μας εἰλικρινὰ κὶ ἑξῆστερα τί κάματε κὶ τί κάνετε τὸςα χρόνια μὲ τὴν καθαρῆσά σας; Πέστε μας τί νοιώθει ὁ μαθητὴς σας πὸ βγαίνει ἀπ' τὸ Δημοτικὸ, ἀπ' τὸ Σχολαρχεῖο κὶ ἀπ' τὸ Γυμνάσιό σας ἀκόμα; Πέστε μας, σὸ θεὸ σας, τί τραβᾶτε κὶ τί τραβοῦν τὰ δυστυχισμένα σας πλάσματα γιὰ νὰ μάθουν στραβά κουτσὰ δυὸ ἀχρηστὸς κανόνες τῆς Γραμματικῆς κὶ τοῦ Συνταχτικοῦ; Δεῖτε μας χωρὶς νὰ κοκκινίσετε ἕνα δυὸ ἐκθέσεις μαθητῶν σας πὸ ξέρουν σὰν τὸ νερὸ τὰ εἰς μὶ, τὸν παρκαίμενο τοῦ χάσκω κὶ πὸς συντάσσονται τὰ ἐνδύσως κὶ ἐκδύσως σημαντικά; Ὁμολογήσατέ μας πόσες φορὲς τὴν ὠρα βλαστημάτε τὸ βρωμοεπάγγελμά σας (ὅπως τὸ

πράματα. Πίσω ἀπὸ μιὰ ἐπιφάνεια πὸ τὴν περνοῦμε ἀπρόσεχτα κὶ ἀδιάφορα βρίσκαται κάποιον θαμμένο νόημα πὸ ξαναφανερωμένο μόνον ὅταν τὸ θελήσῃ ὁ συγγραφέας. Δὲν ἐφευρίσκει τίποτα, μὰ σὰν νὰ θέλῃ μὲ τὸ δάχτυλο νὰ μᾶς δεῖξῃ τὴν ψυχὴ τοῦ κάθε τι, κὶ ὁ ἀναγνώστης πιάνεται ἀπὸ φρίκη μπροστὰ στὴ γυμνὴ πραγματικότη. Πάλι, ἡ πραγματικότη αὐτὴ δὲν εἶναι νέα, ἀλλὰ ἡ ἐντύπωση πὸ γεννιέται μὲς μας ἀπ' αὐτὴ εἶναι καινούργια. Ἐνεργεῖ μὲς σὸ νοῦ μας κ' ἐκεῖ δημιουργεῖ κόσμον δλόκληρον. Σ' αὐτὸ εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ Meredith. Μὲ γενικὲς γραμμὲς τὸ ἔργο αὐτὸ μᾶς παρουσιάζει τὴ ζωὴ κὶ τὸν κόσμον ἀνάλλαγα κὶ ἀληθινὰ παρμένα ὑπερ' ἀπὸ ἔρευνα κὶ βθετικὴ δουλειὰ πὸ δίνει θάρρος στὴν εἰλικρίνεια.

Εἶναι μεγάλος συγγραφέας ὁ Meredith, ὅπως κὶ ἂν τὸν ἐξετάσουμε. Δὲν εἶναι μόνον μυθιστοριογράφος, ἀλλὰ κὶ ποιητὴς πρωτότυπος μὲ σοφὴ μὰ δλόδροση ποίηση πὸ φτάνει τοὺς μεγαλύτερους σύγχρονους μας ποιητὲς μὲ ἀδιάπειστη κὶ ἐξαιρετὴ τέχνη κὶ ἀληθινὸ μεγαλεῖο. Οἱ χάρες του εἶναι τὸςες πὸ κὶ ἂν ἀκόμα στὰ ἔργα του μᾶς φαίνονται σὰν βάρος μερικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἀνθρωπινὴ κ' εἰδικὰ γιὰ τὴν ἀγγλικὴ ψυχὴ πὸ ἴσως ἔκαναν νάργγησῃ ἡ φήμη του, ὡρισμένοι ὅμως ὁ συγγραφέας αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τὰ σπάνια ταλέντα, μὲ λάμψη πὸ δίνει τιμὴ ὄχι μόνον στὴν ἀγγλικὴ φιλολογία, ἀλλὰ κὶ σὲ κάθε ἄλλη ξένη. Σήμερον δλοένα κερδίζει τόπο, ὅλοένα ἀνεβκίνει στὴ συνείδηση τοῦ πολιτισμένου κόσμου, γιατί τὸ ἔργο του εἶναι μιὰ πιστὴ κὶ καθάρια ἀντανάκλαση κάθε σύγχρονης ἰδέας, κάθε σημερινῆς συγκίνησης τῆς ψυχῆς μας. Ἦ ζωὴ του εἶναι ἐξασφκλιμένη, γιατί ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ πρώτη του ἀρετὴ. Σ' αὐτὴ στηρίζεται κὶ αὐτὴ θά τοῦ δώσῃ δύναμη γιὰ μακροὴ ζωὴ.

N. B. ΦΑΝΔΡΙΔΗΣ

βαφτίσατε) κὶ τί ξύλο πέφτει γιὰ νὰ σὰς καταλάβουν κὶ νὰ σὰς παρακολουθοῦν. τ' ἔμοιρα μικρὰ σας; Πόσοι ἀπὸ σας δὲ φωνάζετε κάθε μὲρα πὸς ὁ τάδε μαθητὴς στὰ πρῶτα του χρόνια εἶτανε φωτιὰ κὶ τώρα πὸ παίρνει τὸν ἀνήφορον τῆς σοφίας ἔγινε κούτσουρον; Κούτσουρον, κὶ, κούτσουρον τὸ δυστυχισμένο, γιατί ὁ σκολαστικισμὸς τῶκαμε νὰ χάσῃ τ' αὐγὰ κὶ τὰ καλοθικ. Τὸ δλόξυπνο μυκλὸ του σκοτίστηκε, θλόωσε. Τοῦμεινε μιὰ ἀφειρεμάδκ, ἕνα παραλόγιασμα, ἕνας παπαγαλλισμὸς, ἕνα λίγ' ἀπ' ἔλα, ἕνα τίποτε. Κλάψτε το τὸ κακόμοιρον. Μήτε τί ἔμαθε ξέρει, μήτε τί κίστάνεται. Θέληση δικὴ του δὲν ἔχει. Ἄν πιάσῃ νὰ γράψῃ θά κλέψῃ λίγ' ἀπ' ἔδω, θά θμμηθῇ κάτι ἀπὸ κεί, θά χάσῃ ἕνα ἀνόητον δικὸ κ' ἔτσι θά κάμῃ μιὰ σαλάτκ γιὰ ξέρσκα. Ἄν πιάσῃ νὰ διαβάσῃ, ὑστερ' ἀπ' τὴν πρώτη σελίδα θά φυλλομετρήσῃ μὲ μιὰς τίς ἄλλες γιὰ νὰ δῆ ἂν ἔχῃ καμμιά εἰκόνα γιὰ νὰ χορτάσῃ κομματι τὸ μάτι του. Ἄπ' ὅσα εἶναι γραμμὲν δὲ σακαμπάζει γρῦ, τί νὰ κοπιᾶτῃ στὰ χαμένα; Ναι, στὰ χαμένα. Μὰ τί τὰ πολυλογῶ; Αὐτὰ πὸ γράφω μᾶς τ' ἀποδείξαν ὡς τώρα ἄλλοι, πολὺ ζωντανότερα κὶ πολὺ καλύτερα. Μὰ τότε γιατί τᾶγραφα;

Τᾶγραφα γιατί κάτι ἤθελα ν' ἀποδείξω σὸ φίλον Νουμά. Ἦθελα νὰ τοῦ πῶ, πὸς ἔχει ἄδικο κομματι νὰ λέγῃ πὸς οἱ δασκάλοι μᾶς δὲ μιλοῦν ἐνῶ ἐλπίζαμε νὰ μᾶς ὑποστηρίξουν σὸ Ἄγιο μας ἔργο.

Δὲν ξέρω τί κάνουν αὐτοῦοι δικὸι σας. Μὰ δῶ τουλάχιστον ὅσοι πονοῦνε τὰ παιδιά κὶ τὴν πατρίδα, ὅσοι δουλέβουνε ὄχι γιὰ τὸ μνησιτικὸ παρὰ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Σκολεῖου, δὲ φρεθθῆκανε ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποστηρίξουνε παληκαρία τὴν ἰδέα κὶ νὰ μολογήσουν τὸ ἀεροκοπάνισμά τους. Μπορεῖ κὶ τὸ ψωμὶ ἀκόμα νὰ μᾶς κόψουν οἱ καλοθελητῆδες μας, μὰ μεις θά προτιμήσουμε νὰ μείνουμε νησιτικοί, παρὰ νὰ κρυβόμαστε πίσω ἀπὸ τὰ δάχτυλά μας κὶ νὰ παίρνουμε ἄδικα τὸςα παιδιά σὸ λαιμὸ μας. Χρόνια δλόκαρα παιδεύουμαι μὲ τὴν κυρὰ καθρέβουσα. Χρόνια μὲ τρώει τὸ φιλότιμον νὰ βρῶ μέσο ἴπου, νὰ μποροῦν τὰ παιδιά ὅταν φεύγουν ἀπὸ τὰ χέρια μου κάτι νὰ νοιώθουν κὶ κάτι νὰ κάνουν. Χρόνια ἀσυζήτητα κὶ ἀμελέτητα πολεμοῦσα τὸ Μαλλιαρισμὸ. Καὶ τώρα. Τώρα φωνάζω κὶ θά φωνάζω (γιατὶ μελέτησα τὸ ζήτημα καλὰ-καλὰ κὶ ἀνοιζανε κομματι τὰ μάτια) πὸς μᾶς συστήματα, μήτε σοφισματκ φτάνει, φταίει ἡ γλῶσσα. Ἄ θέλετε Σκολεῖα μὲ παιδιά κὶ ὄχι μὲ ζωντόβολα, βάλτε γιὰ ἀθάνατο θεμέλιον τὸς τὴν δλόγλουκεια κὶ θεκατουργικὴ δημοτικὴ μᾶς γλῶσσα. Δικιμάσατε κὶ θά δῆτε, ὅπως λένε κ' οἱ κὶ. Ἐρροροι στὴν προκήρυξή τους.

Σὲ γλυκοχαιρῶ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΨΑΡΑΦΤΗΣ

Σύλλη — Κόνιας, 12 τοῦ Μᾶη 1910.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Στὴ Ζάκυθο, τὴν περατιμένη Κεριακὴ γένηκε φιλολογικὸ μνημόσυνον τοῦ Σπῆλιου Πισαχιάννη. Μιλῆσανε διάφοροι λόγιοι τοῦ νησιοῦ κὶ ὁ ἀδερφὸς τοῦ ποιητῆ κ. Κ. Πισαχιάννη. Τῆ περιδικὸ «Αἱ Μοῦσαι» τῶπως ἔχωριστὸ φύλλον, ἀφιερωμένο στὴ μνήμη του. Κκὶ μὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ Ζακυθινού; φιλομούσους φροντίζει νὰ τυπωθῶνε ὅλα του τὰ ἔργα σὲ Ζακυθινὴ ἔκδοση.

— Ὁ κ. Πινακοπίθηκος στὴν τελευταία «Πινακοθήκη» του βρίζει τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ κ. Μάνου κὶ θαμάζει τὴ «Λίνα Δράκα» τοῦ κ. Ἀμπελιόντα. Φυσικώτατα πράματα.

— Ἀπὸ κείνον πὸ μᾶς ἀποκέλυψε ἡ «Ἀκρόπολη» τῆς Τετράδης γιὰ τὸ τελευταῖον «Ἀνάγκη Εἰλικρινείας» τοῦ «Χρόνου», ἀποδείχεται θεοφάνερα πὸς γιὰ μιὰ μερίδα τοῦ

τύπου μας τὸ «Ἔργον τῆς 15 Αὐγούστου» εἶτανε, εἶναι κὶ θά εἶναι «Ἀνάγκη πενταρολογίας» κὶ πλεον οὔ.

— Ἀπὸ μιὰ ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα: «... Ὁ ἀληθινὸς ποιητὴς, ὁ ἀληθινὸς καλλιτέχνης σήμερον μόνον τὸν ἥλιον πιστεύει, τὸν εὐεργέτην του. Εἶναι ἡ λατρεία μας κὶ δι' αὐτὸν διαρκῶς μιλοῦμεν. Κκὶ θά ἐπανέλθωμεν».

— Αὐτὸ τὸ «Καὶ θά ἐπανέλθωμεν» ἀξίζει χίλιους ἥλιους κὶ χίλια ἡλιογραφήματα.

— Μᾶς εἶπανε πὸς ἡ πρώτη πράξη τῆς «Ἰόνης», πὸ τὴν περιγράφει παραπάνω ὁ κριτικὸς μας, τελιώνει μὲ τὸ δίσαιγο:

«Ὡ Ἰόνη, Ἰόνη τῶν Ἴων,
Ἴον ἐσῦ, ἐπάνω σὲ Ἴαν».

— Μᾶς εἶπαν ἀκόμα πὸς στὴν παράστασῃ ρώτησε κάποιος ἰόληπτος κριτικὸς: «Ἄν τὴν ἔγραψ ὁ κ. Ἰωσήφ ὁ Μιλτιάδης, πὸς θά τὴν ἐδάρτιζε; — «Ἰόνη κὶ Ἥμιονοι», ἀποκρίθηκε ὁ ἴδιος.

— Ἐξ οἰκειωνείων τὰ βέλη!

— Ὁ κ. Τσοκόπουλος, γράφοντας τὴν κριτικὴν του γιὰ τὸ ἔργο, μᾶς βεβαιώνει πὸς «Ἰόνη» δὲν εἶναι ὄνομα γυναικὸς. Εἶναι καμωμένο ἐπίτηδες διὰ νὰ ὑπενομήξῃ τὸ Ἴον».

— Ἄμα ὁ κ. Τσοκόπουλος μεγαλώσει λίγο κὶ μάθει ἀρχαῖα ἑλληνικά, θά τοῦ ποῦμε πὸς Ἰόνη εἶτανε ἁμῖα τῶν Νηρηίδων, κὶ ἄμα πάψει νὰ γράφει γιὰ τὰ «Παναθηναῖα» ἰταλικὴ μουσικὴ, θά θυμηθεῖ πὸς «Ἰόνη» λέγεται κὶ κάποιον ἔπερα, μ' ἕνα νεκρικὸ μῆρος, πὸ τὸ παίζουσε στὶς παντομίμας, — ὄχι σὲ σοβαρὰ θεατρικὰ ἔργα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Καρθ. Καλὰ τοῦ Χάινε, μὰ τᾶχουνε κὶ ἄλλοι μεταφρασμένα πρωτότερα κλυτέρη νὰ μᾶς ἔσταλνε ἄλλα, κὶ ἀκόμα πὸ καλύτερα νάναι δικὰ σου, πρωτότυπα. — κ. Πάτριον. Γιατὶ γράφουμε Ἐθνοσυνέλευση; Διάβασε τὰ δημοτικὰ τραγούδια πὸ βάζουν κὶ τὰ «Πάτρια», νὰ δεῖς πὸς πηγαίνει «ὁ βασιλιὰ; στὴν ἐλευσίαν», νὰ δεῖς κὶ πὸς οἱ Κλέριτες κάνουν σύναξην κ' ἔτσι τὸ ἔθνομάζωμα πὸ προτείνει γίνεται ἀνεμοσκόρπισμα. — κ. Μ. Β. σὸ Παρίσι. Τὸ λάβαμε κὶ θά δημοσιεύσῃ. Γιὰ τᾶλλα, ἔς μείνει ὁ φίλος Σ. ἤσυχος. — κ. Μ. Φρ. στὴ Λεμεσό. Θά δημοσιεύσῃ, μὰ μὲ τὴν ἀρχὰ του. Δὲ βλέπεις τί γίνεται; — κ. Σαρ. βιβλιοπώλη, στὴν Πόλη. Δὲν ἔχουμε ἄλλα ἀντίτυπα ἀπὸ τὸ βιβλίον πὸ μᾶς ζητᾶς. — κ. Στρ. Λεοντ. στὴ Μιτυλήνη. Ἦ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ, ὡστε δῆλως νὰ μᾶς σταθεῖ κὶ ἡ συντρομὴ δὲν μποροῦμε νὰ σταίλουμε τὸ φύλλον. Αὐτὸ γενικὸ, κὶ γιὰ λόγου σου κὶ γιὰ ὅλους. — κ. Βουδ. στὴ Boston κὶ Μ. Τσακ. στὸν Πύργο Μονοπατίου. Δίβαμε τίς συντρομὲς κ' εὐχαριστοῦμε.

Ἄριθ. 5222

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Συμφώνως μὲ τὸν περὶ στρατ. εἰσφορῶν νόμον προσκαλοῦνται οἱ ἰδιοκτῆται ἵππων, φορβάδων, ἡμιόνων κὶ βουβάτων, ὡς κὶ τῶν ζευγνυμένων ἢ αὐτοκινήτων ἀμαξῶν, ὅπως προσαγάγῃσι τὰ μὲν πρῶτα μετὰ τῶν σαγματῶν αὐτῶν, τὰ δὲ δεύτερα τελείως ἐξευγμένα πρὸς ἐπιθεώρησιν κὶ ταξινόμησιν παρὰ τῆ ἀρμοδία ἐπιτροπῆ, τῶν μὲν χωρίων ἐπιτοπίως ὡς ἐξῆς:

Κάτω Λιουσίων τὴν 19 Ἰουνίου ἰ.ἔ.		
Κηφισσίας	» 21	»
Ἀμαρουσίου	» 22	»
Χαλκονδρίου	» 23	»
Μπραχαμίου	» 25	»

τῶν δὲ Ἀθηνῶν κὶ Ἡρακλείου ἀπὸ τῆς 27 Ἰουνίου μέχρι κὶ τῆς 8ης Ἰουλίου 1910 πρὸ τοῦ Δημαρχικοῦ καταστήματος.

Ἀθῆναι, τῆ 30 Μαΐου 1910.

Ὁ Δήμαρχος

(Τ. Σ.) Σπ. Μερκούρης